PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXVI. Št. 142 (7636)

TRST, torek, 30. junija 1970

URADNI RAZGOVORI DELEGACIJE IZ NAŠE DEŽELE V ZAGREBU

KONKRETNI PREDLOGI ZA ŠIRŠE SODELOVANJE MED SR HRVAŠKO IN FURLANIJO-JUL. KRAJINO

Predsednik IS Hrvaške Haramija in deželni predsednik Berzanti o vlogi narodnostnih manjšin za zbližanje narodov

(Od našega posebnega dopisnika)

ZAGREB, 28. — Prvi uradni obisk delegacije deželnega odbora Furlanije-Julijske krajine v Hrvaški se je pričel v izrazito delovnem ozračju ko sta predsednik Hrvaške Haramija in predsednik dežele Furlanije-Julijske krajine Berzanti takoj po uvodnih besedah prešla skupaj s svojimi sodelavci na obravnavo stvarnih vprašanj medsebojnega interesa in sodelovanja.

Vidijo se že tudi prvi obrisi konkretnih zaključkov z ustanovitvijo treh skupnih organov, pri čemer bosta dežela in hrvaški izvršni svet deloma pobudnik, deloma pa neposredno udeleženi. Tako gre za predlog, da se v okviru hrvaške gospodarske zbornice in zveze zbornic naše dežele ustanovi stalni mešani odbor, ki bo preučeval razna vprašanja z gospodarskega področja. Obojestransko je bil sprejet predlog o ustanovitvi odbora za kulturno sodelovanje, v katerem bi bili na naši strani nosilci člani že obstoječe komisije za kulturo pri deželi, na hrvaški pa predstavniki posebnega odbora za kulturne stike z inozemstvom pri hrvaški vladi.

Delegacija dežele Furlanije-Julijske krajine je odpotovala iz Trsta v nedeljo in jo je na bloku pri Fernetičih pozdravil član izvršnega sveta Slovenije Jožko Štrukelj, nato pa član izvršnega sveta Hrvaške inž. Ervin Nonweiller, ki je goste tudi spremil do Zagreba. V delegaciji so poleg predsednika Berzantija še podpredsednik Moro in odbornik za industrijo in trgovino Dulci, načelnik kabineta Paparo, načelnik tiskovnega urada Rinaldi in drugi funkcionarji dežele.

Uradni razgovori so se pričeli danes dopoldne v prostorih sabora in izvršnega sveta, ko je predsednik Dragutin Haramija prisrčno pozdravil goste ter orisal in podčrtal dobre odnose med Italijo in Jugoslavijo in se pri tem skliceval na izjave predsednika Saragata med njegovim obiskom v Jugoslaviji in v Zagrebu. Razgovorov so se udeležili člani izvršnega sveta Hrvaške Vjekoslav Prpič, Ervin Nonweiller, dr. Veseljko Velčić, Mirko Bilić in Vojslav Pelajić.

Poseben poudarek je predsednik Haramija v zaključku svojega govora dal vlogi narodnostnih skupnosti, ko je dejal, da je obojestranski interes, da nekdanje nezaupanje odstopi mesto širokemu razumevanju ter krepitvi prijateljskega sodelovanja. Na tej plemeniti poti pa lahko mnogo prispevajo etnične skupine v obeh državah. Te skupine so most prijateljstva, zbliževanja in konstruktivnega sodelovanja.

Italijanska etnična skupina, ki živi na področju tega predela Socialistične federativne republike Jugoslavije, široko razvija svojo kulturno in prosvetno aktivnost in vzpostavlja koristne stike z ustanovami v Italiji, pri čemer so še zlasti zanimivi stiki s podobno organizacijo Slovencev v Italiji, Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo. Mi tako sodelovanje podpiramo in želimo, da se še razširi, istočasno pa želimo, da se tudi slovenski manjšini v Italiji omogoči njen razvoj.

Predsednik Berzanti je na ta del izvajanj takoj odgovoril in je dejal, da se je dežela takoj po ustanovitvi zavedla resnosti vprašanja manjšine, ter je večkrat poudarila, da manjšina ni neka ovira, temveč obogatitev kulturnega, socialnega in splošnega življenja celotne skupnosti. Dežela pa je v svojih pristojnostih glede tega vprašanja omejena, ker si je te pristojnosti prevzela osrednja vlada. Vendar pa je dežela že sprejela več pobud in med drugim ustanovila posebno komisijo, da se omogoči slovenski manjšini razvoj, da se okrepijo njene sposobnosti in da bo lahko še v večji meri prispevala h krepitvi skupnega bogastva. Bistveno pri tem pa je, da se manjšina dobro počuti v državi, v kateri živi.

Predsednik Haramija je nato obravnaval gospodarska vprašanja in je ugotovil, da sodeluje Italija v blagovni izmenjavi z Jugoslavijo z okoli 15 odstotkov. Vloga Hrvaške je pri tem izredno velika, saj znaša približno eno tretjino pri uvozu in izvozu. Še zlasti pa je pomemben neblagovni priliv dohodkov, ki izvira iz turizma, kjer je področje Hrvaške na prvem mestu v odnosu do italijanskih turistov. Po drugi strani pa prav tako ni brez pomena dotok jugoslovanskih turistov prav na področje Furlanije-Julijske krajine.

V okviru teh širokih možnosti, ki jih daje že ustvarjeno gospodarsko in drugo sodelovanje, pa je treba konkretneje reševati naslednja vprašanja:

1. Hrvaška pozdravlja napore dežele, da podpira pri odgovornih organih v Rimu, da se ratificira sporazum, ki je bil sklenjen lani v Rimu in ki se nanaša na razširitev izmenjave v okviru maloobmejnega trgovskega prometa izven carinskih blagovnih listin.

2. Razmisliti je treba o industrijskem in tehničnem sodelovanju, o njegovi nadaljnji razširitvi in to upoštevajoč sedanje jugoslovanske predpise o uvozu tujega kapitala.

3. Posebne možnosti sodelovanja obstajajo na področju nafte in njenega izkoriščanja.

4. Treba je okrepiti sodelovanje glede ribarstva in pravno urediti izkoriščanje morja, tako da ne bo prihajajo do siromašenja favne v Jadranu.

5. Na področju cestne mreže gre za obsežne načrte gradnje avtocest, pri čemer se bo treba dogovoriti o predvideni avtocesti Reka - Trst, o njeni priključitvi na italijansko omrežje in tudi o drugih vprašanjih v tej zvezi.

6. Posebno pomembnost se daje turizmu in sodelovanju na tem področju, o čemer je že bil govor na skupnih zasedanjih.

7. Ni perspektiv za večji pretok delovne sile, vendar delno že prihaja do tega na obmejnem področju, kar bi želeli urediti, tako za zaščito prizadetih ljudi, kot tudi za ureditev pretoka.

BOGO SAMSA

(Nadaljevanje na 6. strani)

PRETEKLI PETEK V GORICI

Slovesna otvoritev novih prostorov SKGZ in njenih članic

Dr. Primožič govori ob otvoritvi novih prostorov SKGZ in njenih članic v Gorici

Napredne slovenske goriške kulturne, prosvetne, gospodarske in mladinske organizacije so v petek z otvoritveno slovesnostjo dobile nove prostore v poslopju v Ul. Malta z glavnim pročeljem na središčni mestni Gosposki ulici. Goriška slovenska javnost bo to pridobitev gotovo znala ceniti, saj se z njo odpirajo ugodnejše možnosti za delovanje vrste njenih ustanov in organizacij, katerih glavni, če že ne edini smoter, je delati na vseh področjih, ki v zamejstvu zanimajo slovenskega človeka v njegovo dobro, za njegov obstanek in napredek, za njegovo enakopravno uveljavljanje v življenju goriškega mesta in pokrajine, v življenju slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Seveda so ustanove in organizacije goriških Slovencev, ki so povezane v Slovenski kulturno - gospodarski zvezi, t. j. Slovenska prosvetna zveza, Kmečka zveza, Podporno društvo, Dijaška matica, Glasbena matica, Planinsko društvo in druge, že doslej razvijale največjo možno aktivnost po zaslugi svojih požrtvovalnih in prizadevnih predstavnikov in članstva, vendar so jih pri tem mnogokrat ovirali neprimerni prostori. Poslej bo ta ovira odpadla ali se vsaj občutno zmanjšala, kajti novi prostori niso samo prostorni in prijetni, temveč tudi funkcionalni, tako da bo v njih omogočeno nemoteno delovanje več organizacij hkrati. Še posebej pa je pomembno, da so v samem središču mesta, ker prav to dejstvo v še večji meri poudarja živo, aktivno prisotnost slovenskega življa v goriškem mestu, ki je danes bolj kot v preteklosti zgled konstruktivnega sožitja in obmejnega prijateljstva.

Zdi se mi, da je ta zavest bila v petek zvečer prisotna pri vseh, ki so v velikem številu prihiteli na uradno odprtje novih prostorov in ki so s svojo prisotnostjo želeli dati prisrčni slovesnosti ves tisti pomen, ki ga je imela in ki ga bo morala imeti še bolj v neposredni prihodnosti za goriške Slovence. Med prisotnimi smo namreč opazili res številne ugledne goriške slovenske predstavnike: bivšega predsednika Demokratične fronte Slovencev dr. Lamberta Mermoljo, predsednika SKGZ Gorazda Vesela, pokrajinskega odbornika Marka Waltritscha, novo občinsko svetovalko Vilmo Brajnikovo, predsednika goriške bolnišnice dr. Petra Sancina, predsednico podpornega društva gospo Bogatajevo, didaktičnega ravnatelja dr. Brešana, predsednika Kmečke zveze Avgusta Štekarja, ravnatelja Kmečke banke Zorana Škerka, podžupana sovodenjske občine Janka Cotiča, predsednico Planinskega društva Jožico Smetovo, podpredsednico Dijaške matice dr. Tanjo Mermoljevo, ravnatelja Dijaškega doma E. Košuto, predsednika prosv. društva «Oton Župančič» Danila Nanuta, predsednika društva «Danica» - Vrh prof. Leopolda Devetaka in še druge predstavnike slovenskih prosvetnih društev na Goriškem ter številne šolske, kulturne in javne delavce, zlasti številno pa so bili zastopani mladinci.

Otvoritvi novih prostorov so prisostvovali tudi številni gostje iz Trsta med katerimi smo opazili podpredsednika SPZ Mira Kaplja, tajnika SPZ Edvina Švaba, predsednico Planinskega društva dr. Sonjo Mašera, načelnika komisije za tisk pri SKGZ Borisa Raceta, ravnatelja glasbene šole GM dr. Demšarja, ravnatelja Slovenskega gledališča Filiberta Benedetiča, ravnatelja Založništva tržaškega tiska dr. Oblaka, gl. urednika Primorskega dnevnika inž. St. Renka in druge. S svojo prisotnostjo je ta pomembni dogodek počastil tudi predstavnik matične domovine generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Marjan Tepina in član konzulata Saša Gruden, številno pa je bilo tudi zastopstvo predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz Nove Gorice s sekretarjem ZK Nove Gorice tov. Šinigojem na čelu.

Jože Koren

(Nadaljevanje na 3. strani)

Pismo slovenskim šolnikom v Italiji

Solidarnost visokošolcev iz Slovenije

Mednarodni odbor in izvršni odbor Skupnosti študentov v Ljubljani je 17. t. m. poslal slovenskim šolnikom v Italiji ter italijanskim diplomatskim predstavništvom v Kopru, Zagrebu in Beogradu solidarnostno, oziroma protestno pismo. Oba teksta, ki ju objavljamo, so natisnili v obliki letaka in razdelili z namenom opozoriti tudi osrednjo slovensko javnost na pereča vprašanja šolnikov na Tržaškem in Goriškem, kakor na pogoje v katerih deluje slovensko šolstvo pri nas.

Solidarnostno pismo našim šolnikom se glasi:

Ljubljanski študentje izražamo popolno solidarnost z Vašim bojem za uresničitev pravic, ki vam jih že skozi 25 let po obnovitvi slovenskih šol kratijo z izigravanjem ustavno in pravno, za Slovence v Italiji povečini samo formalno veljavnih predpisov, določil in mednarodnih pogodb. Zavlačevanje zakonov o šolstvu povzroča nenadomestljivo škodo ne samo vam, učiteljem na slovenskih šolah, ampak tudi vašim učencem. Diskriminacija slovenskih šol v Italiji je teptanje osnovnih človeških pravic do izobrazbe v materinščini in grobo zanikanje — torej za Slovence v Italiji zopet samo formalne enakopravnosti z italijansko govorečimi sodržavljani.

Podpiramo vas v boju za popolno uveljavitev državljanskih in nacionalnih pravic.

SKUPAJ Z VAMI PROTESTIRAMO PROTI SEDANJIM RAZMERAM!

SKUPAJ Z VSEMI ZAHTEVAMO SLOVENSKE ŠOLE ZA BENEŠKE SLOVENCE!

SKUPAJ Z VAMI ZAHTEVAMO POPOLNO IN FORMALNO IN DEJANSKO IZENAČENJE SLOVENSKIH ŠOL V ITALIJI Z ITALIJANSKIMI!

Prosimo, da s pismom seznanite vse učitelje, učence in dijake na slovenskih šolah, slovenske kulturno-prosvetne organizacije in slovenski tisk v Italiji.

Naslednje pismo pa sta predstavniška odbora ljubljanskih študentov odposlala italijanskim diplomatskim predstavništvom v Kopru, Zagrebu in Beogradu:

Res je, da se odnosi med Italijo in Jugoslavijo bližajo vzornim odnosom med sosedama, prav tako je nesporno, da je na obeh straneh močna težnja odpraviti ostanke problemov, ki so dolgo kalili meddržavne odnose. Eden izmed takih problemov, ki je v zadnjem času zopet pokazal na določene anomalije, je diskriminacija slovenskih šol in slovenskih učiteljev v Italiji nasproti njihovim kolegom italijanske narodnosti. Vrsta ustavnih in zakonskih predpisov, Londonski sporazum, določbe Posebnega statuta itd. sankcionirajo pravice italijanskih državljanov slovenske narodnosti, vendar razmere kljub temu še niso urejene tako, kot so formulirane v dokumentih. To je zanikanje enakopravnosti državljanov (prim. 3. člen statuta avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine) in jemanje pravice do zaščite jezikovnih manjšin z ustreznimi določbami (6. člen italijanske ustave). Določila Posebnega statuta ki je bil sprejet na osnovi Spomenice o soglasju že leta 1954 v Londonu, zagotavljajo med drugim pouk v materinem jeziku, stalnost učnih moči, uporabo materinega jezika v odnosu do oblasti.

Zahtevamo spoštovanje meddržavnih in mednarodnih obveznosti in protestiramo proti krnitvi že sankcioniranih pravic in proti zavlačevanju uveljavitve tozadevnih zakonov!

Protestiramo proti diskriminaciji slovenskih šol in učenca osebja!

Zahtevamo slovenske šole tudi za italijanske državljane slovenske narodnosti povsod tam, kjer živijo strnjeno na ozemlju Beneške Slovenije in popolnoma urejeno šolstvo v tržaški, goriški in videmski pokrajini!

Podpiramo zahteve slovenske manjšine po enakopravnem statusu vseh državljanov.

Podpiramo akcijo slovenskih šolnikov in učencev za ureditev razmer in položaja slovenskega šolstva v Italiji.

Zahtevamo, da s tem protestnim pismom seznanite pristojne organe v Rimu in v avtonomni pokrajini Furlaniji-Julijski krajini!

PONOVNI IZBRUH SPORA MED KATOLIČANI IN PROTESTANTI

Izredno napet položaj v Severni Irski po tragičnih spopadih preteklih dni

Obračun incidentov: šest mrtvih in okrog 350 ranjenih - Aretacija mlade poslanke Bernardette Devlin zaostrila napetost - Seja britanske vlade

BELFAST, 29. — V Severni Irski je bilo danes razmeroma mirno po dveh dneh silovitih pouličnih bojev v Belfastu in Londonderryju. Obračun krvavih spopadov med katoličani in demonstranti ter britansko policijo je tragičen: šest oseb je umrlo, ranjencev pa je okrog tristopetdeset. Iz Velike Britanije so začele prihajti v Severno Irsko vojaške okrepitve: 8.000 britanskim vojakom, ki imajo tu nalogo vzdrževati red, se je že pridružilo drugih petsto mož, še danes pa bi moralo priti v Belfast kakih 2.500 mož britanske vojske.

Prizor, ki ga je nudilo danes središče Belfasta, je grozljivo: opustošeni uredi in trgovine, na polzažgane hiše, ostanki barikad po ulicah, ki jih stražijo oboroženi vojaki; ti so dobili ukaz, da streljajo na vsakogar, ki bi nosil orožje. Javni promet je skoraj povsem paraliziran: nedoločeno število visokih enonadstropnih avtobusov je bilo zažganih in zapuščenih sredi cest. Ljudje se selijo: katoličani zapuščajo mestne četrti, kjer prebivajo protestanti, in obratno. Napetost je še vedno izredna: novi incidenti bi utegnili izbruhniti vsak čas.

Krvavi neredi so izbruhnili v soboto v prvih popoldanskih urah. Začelo se je, ko so protestantje priredili masovno povorko, prvo v celi vrsti manifestacij, s katerimi bodo proslavili praznik 12. julija, t.j. obletnico bitke na reki Boyne leta 1690, ko je protestantska armada Wilhelma III. Oranškega porazila katoliško vojsko Jakoba II. Demonstracija je imela izrazit protikatoliški značaj in je bilo povsem naravno, da je prišlo do spopadov, ko se je protestantska povorka približala katoliški cerkvi v Belfastu. Enega od vhodov v četrt so britanski vojaki «po pomoti» pustili nezastraženega, in prav tu so izbruhnili siloviti spopadi. Najprej je šlo samo za metanje kamnov, nato pa se je oglasilo orožje in bombe. Po strehah mestnih poslopij so se pojavili ostrostrelci, ki so streljali na množico in na vojake: ti so odgovorili z ognjem. Pet oseb, samih civilistov, je obležalo: dva sta padla od strelov policije, tri pa so ubili ozkostrelci. Šesta žrtev je umrla danes v bolnišnici.

Incidenti preteklih dni so najhujši, ki so jih zabeležili v Severni Irski po tragičnih dnevih lanskega avgusta, ko je v poskusu napada proti katoliški skupnosti v Belfastu osem oseb izgubilo življenje, nekaj sto je bilo ranjenih, kakih štiristo stanovanj in trgovin pa je bilo opustošenih. Od januarja letos so tu zabeležili 41 incidentov, atentatov in neredov, v katerih je najmanj 12 oseb umrlo.

K zaostritvi napetosti, ki vlada že več časa v Severni Iskri, je bistveno pripomogla krajevna policija z zares čudnim ravnanjem do mlade katoliške poslanke Bernardette Devlin, ki je bila pri zadnjih volitvah ponovno izvoljena v londonsko zbornico. Neko severnoirsko sodišče jo je pred dnevi z razsodbo, ki je izzvenela odločno provokatorsko do katoliške skupnosti, obsodilo na šest mesecev zapora kazni zaradi njene udeležbe v lanskih neredih. Mlada poslanka je dobila javno pooblastilo, da se sama izroči policiji v Londonderryju; pred tem je mislila nastopiti pred svojimi pristaši in jih pozvati k miru.

Ko pa se je z avtomobilom peljala proti mestu, jo je policija ustavila in kljub protestom njenih spremljevalcev aretirala. Večtisočglavi množici, ki je mlado poslanko pričakovalo v Londonderryju, so sporočili o aretaciji: to je še bolj razgrelo duhove in tudi tu so se začeli neredi: mnogo ljudi je bilo ranjenih, k sreči pa ni bilo smrtnih žrtev.

Mladi poslanki so severnoirske oblasti odbile prošnjo, da bi jo izpustili na začasno svobodo, da bi se lahko udeležila prisege izvoljenih poslancev v britanskem parlamentu. Ni izključeno, da bo Bernardette Devlin prisegla v zaporu, kjer so jo dali med navadne zločince.

Severnoirska katoliška poslanka Bernadette Devlin

O položaju v Severni Irski je danes razpravljala nova britanska vlada pod predsedstvom Edwarda Heatha. Poročala sta notranji minister Reginald Maudling, ki bo jutri odpotoval na dvodnevni obisk v Severno Irsko, in obrambni minister lord Carrington.

Iz Corka v irski republiki poročajo o atentatu, ki je verjetno povezan z neredi v Belfastu in Londonderryju: štirje moški so tu z molotovkami napadli urade britanskih železnic in britanske misije v Corku. Atentat ni povzročil žrtev, pač pa samo materialno škodo.

Sihanuk obišče ZAR

KAIRO, 29. — Kairski list «Al Ahram» poroča, da bo ostavljeni kamboški predsednik princ Norodom Sihanuk v kratkem obiskal ZAR. Datum obiska ni bil še dokončno določen.

PO DALJŠIH PRIPRAVAH MINISTRSKEGA SVETA SKUPNOSTI

Danes v Luksemburgu srečanje za vstop Velike Britanije v EGS

Za vstop so zaprosile tudi Danska, Norveška in Irska - Italijanski minister Malfatti bo s 1. julijem predsedoval evropski komisiji

LUKSEMBURG, 29. — Tu je že vse pripravljeno za jutrišnje srečanje med predstavniki Velike Britanije, Danske, Norveške in Irske ter šestimi članicami evropske gospodarske skupnosti, na katerem bo imel besedo britanski predstavnik Anthony Barber, ki bo prečital v imenu britanske vlade uvodno poročilo v zvezi s prihodnjim začetkom pogajanj za vstop Velike Britanije v EGS.

Britanski opazovalci in politiki so zelo previdni glede uspeha tega tretjega poskusa vstopa Velike Britanije v gospodarsko skupnost. Vprašanja, ki bodo morala biti rešena na prihodnjih pogajanjih, so zelo zapletena in si nihče ne upa predvidevati, kako se bodo pogajanja končala. Nova britanska konservativna vlada in njen predsednik Heath, ki je bil med volilno kampanjo zelo previden glede tega vprašanja, se je sedaj odločil za vstop v gospodarsko skupnost. Pri tem pa mora britanska vlada računati z večino prebivalstva, ki se je po podatkih zadnjih anket izjavilo proti vstopu Velike Britanije v EGS. Angleži se bojijo, da bo vstop v EGS povzročil povišanje cen živilom in da bo imela Velika Britanija v prvem obdobju več izgube kot koristi.

Po drugi strani pa bo novo stališče francoske vlade do vstopa Velike Britanije olajšalo prihodnja pogajanja. Kot je znano, je Francija že dvakrat postavila veto proti vstopu štirih novih članov, zlasti pa proti Veliki Britaniji. V Londonu ugotavljajo, da če ne bo prišlo do nepremostljivih ovir, se bodo pogajanja zaključila proti koncu leta 1971 ali v začetku leta 1972. Po vključitvi pa bo trajalo še poprečno okrog pet let, preden se bo Velika Britanija popolnoma vključila v evropsko gospodarsko skupnost.

Za jutrišnje srečanje in za prihodnja pogajanja, ki se bodo preliminarno začela 21. julija, je bil odločilen sestanek poglavarjev držav šestih članic EGS v Haagu 1. in 2. decembra lani, ko so sestavili program za izpopolnitev, utrditev in razširitev gospodarske skupnosti. V tem programu je bil predvsem govor o vključitvi Velike Britanije v EGS 8. junija letos pa je ministrski svet EGS sestavil svoje stališče v zvezi s pogajanji in s prvim srečanjem s pristankom Velike Britanije, ki bo jutri v Luksemburgu.

Na predvečer prvega srečanja za vstop Velike Britanije, Irske, Danske in Norveške v EGS je bil v Luksemburgu podpisan preferencialni trgovinski sporazum med EGS, Španijo in Izraelom. Sporazum so podpisali predstavniki skupnosti ter ministra za zunanje zadeve Lopez za Španijo in Aba Eban za Izrael. Danes so se v veliki dvorani, kjer bo jutri srečanje z Veliko Britanijo, sestali zunanji ministri gospodarske skupnosti, ki so odobrili postopek razgovorov, ki se bodo jutri začeli.

Jutri zapade mandat dosedanjemu predsedniku ministrskega sveta skupnosti Harmelu in predsedniku evropske komisije Janu Reyju. Nadomestila ju bosta nemški minister za gospodarstvo Schiller in italijanski minister Malfatti. Zato je Rey izkoristil priložnost današnje seje zunanjih ministrov in prečital svoj «politični testament». Rey je pozval ministrski svet, naj v prihodnosti stori vse za okrepitev oblasti evropskega parlamenta in evropske komisije ter je predlagal spremembo luksemburških sporazumov iz leta 1967, s katerimi je bilo določeno načelo soglasnosti za odobritev najvažnejših sklepov v EGS. Rey predlaga večinsko glasovanje. Rey je poudaril, da predstavlja načelo soglasnosti precejšnjo oviro za razvoj gospodarske skupnosti. Francoski zunanji minister se ni strinjal s temi predlogi in je poudaril, da je treba spoštovati luksemburške sporazume, ki pričajo o življenjski moči EGS. Po drugi strani pa je italijanski podtajnik za zunanje zadeve Pedini izjavil, da je treba doseči način večinskega glasovanja.

Poleg tega so zunanji ministri gospodarske skupnosti obravnavali tudi vprašanje vloge Euratoma v zvezi s podpisom pogodbe proti širjenju jedrskega orožja. Zelo obširno so ministri obravnavali tudi vprašanje odnosov med gospodarsko skupnostjo in Avstrijo. Nekatere države, med katerimi tudi Italija, so zastopale stališče, da je možno skleniti z Avstrijo začasen sporazum v pričakovanju sklepov šestih članic skupnosti glede vključitve v EGS držav, ki se za to zanimajo. Nekatere druge države, zlasti pa Francija, so bile proti temu predlogu.

POLOŽAJ V KAMBODŽI

Ameriške čete že odšle 40.000 Sajgoncev pa ostane

Gen. Abrams «zaskrbljen» zaradi nasilnega ravnanja sajgonskih oddelkov v Kambodži

SAJGON, 29. — Danes ob 12. uri po italijanskem času so se zadnji oddelki ameriških oboroženih sil — kot je sporočil vojaški glasnik v Sajgonu — umaknili s kamboškega ozemlja. Do popolne evakuacije je prišlo torej en dan pred rokom, ki ga je določil predsednik NIixon in ki zapade jutri.

Skupaj z vojaki, je še povedal ameriški glasnik, so se umaknili tudi vojaški svetovalci, ki so bili dodeljeni enotam sajgonske kolaboracionistične vojske. Oddelki slednje bodo, kot je znano, ostali v Kambodži, oziroma bodo še dobili okrepitve. Že danes je 8.000 sajgonskih vojakov začelo novo operacijo na kamboških tleh, in sicer v bližini Phnom Penha, ki ga osvobodilne sile še vedno ogrožajo. Trenutno je v Kambodži 39 tisoč vojakov sajgonske kolaboracionistične vojske.

Dejstvo, da bodo Sajgonci ostali v Kambodži, nekoliko vznemirja tudi same Američane: zgovoren je primer, o katerem poroča v svoji zadnji številki ameriška revija «Newsweek». List pravi, da namerava vrhovni poveljnik ameriških sil v Vietnamu general Creighton Abrams protestirati pri južnovietnamskem predsedniku Van Thieuju zaradi grozodejstev, ki so jih zakrivile sajgonske enote v Kambodži. Časopis govori o «nasilnih dejanjih, pustošenju in terorju», kar je povzročilo negativno reakcijo Kambodžanov do ameriške intervencije v njihovi državi.

Uradno pa vztrajajo ameriške vojaške oblasti na tezi, da je bila intervencija velik uspeh. V tej zvezi so danes objavili poročila, ki govorijo o ogromnih zgubah, ki naj bi jih prizadejali nasprotniku. Med samimi ameriškimi časnikarji v Kambodži in Južnem Vietnamu pa vlada precejšnje nezaupanje v te podatke, ki so verjetno v veliki meri napihnjeni.

Šef vlade v Phnom Penhu general Lon Nol ni zadovoljen z ameriškim umikom: izjavil je, da bi raje videl, da bi Američani ostali , dodal pa je, da upa na ponovno intervencijo ZDA, če bi se položaj poslabšal. Lon Nol je tudi dejal, da štejejo njegova vojska 80 bataljonov, od katerih pa ni niti eden primerno oborožen.

Medtem grozijo z intervencijo v Kambodži tajski kolaboracionisti. notranji minister bangkoške vlade Prapas Karusatien je danes ostro kritiziral um'k Američanov ter dejal, da so tajske oborožene sile «pripravljene» in da ne bodo čakale, da bi se položaj popolnoma poslabšal. «Zaradi mednarodnopolitičnih razlogov — je dejal minister — nismo mogli doslej poslati čet v Kambodžo, vendar smo pripravljeni stopiti v akcijo, ko bo napočil trenutek.»

Po podatkih, ki so jih objavili danes v Washingtonu, so izgubile ZDA, odkar so se začela bombardiranja nad Vietnamom, že 6.582 letal, se pravi več kot tisoč na leto, ali tri na dan. Te številke so prišle na dan na seji neke parlamentarne komisije, ki je bila za zaprtimi vrati 20. aprila, toda šele danes so jih objavili.

Mitja Ribičič v Sovjetski zvezi

MOSKVA, 29. — Jugoslovanska delegacija pod vodstvom predsednika zveznega izvršnega sveta Mitje Ribičiča, ki je na obisku v Sovjetski zvezi, se je danes v Talinu razgovarjala s člani CK KP Estonije in seznanila z uspehi in dosežki te sovjetske republike. Popoldne je Ribičič z ostalimi člani delegacije obiskal enega od največjih in najboljših kmetijskih posestev republike Danes je vlada estonske republike priredila slovesno kosilo v čast jugoslovanske delegacije, ki se jutri vrača v Moskvo, kjer bo imel Ribičič, po sklepnih razgovorih s Kosiginom, tiskovno konferenco.

Pred obiskom Talina se je jugoslovanska delegacija zadržala dva dni v Leningradu, kjer je med drugim obiskala pokopališče, na katerem je pokopanih okrog 8000 žrtev nacistične blokade mesta in Leninov muzej v Smolnem.

Solidarnost z narodi portugalskih kolonij

RIM, 29. — V Rimu se je danes zaključila mednarodna konferenca za solidarnost z narodi portugalskih kolonij, ki so se je udeležili tudi voditelji osvobodilnih gibanj Angole (MPLA), Mozambika (FRELIMO) in Gvineje - Bissau (PAIGC). Odobrena je bila resolucija, ki obsoja Portugalsko ter njene zaveznike

Wilson ponovno predsednik laburistov

LONDON, 29. — Bivši predsednik vlade Harold Wilson je bil ponovno izvoljen za predsednika laburistične stranke. Kot je bilo pričakovati, Wilson ni naletel na odpor pri nobenem od članov vodstva. Poleg tega so sporočili, da bodo dvanajst članov vlade v senci izvolili v prihodnjih dneh. Na sestanku vodstva stranke je Wilson v kratkem govoru sporočil med drugim, da bodo kmalu začeli razpravljati o volilnih izidih 18. junija. Hkrati pa je Wilson obljubil, da bo njegova stranka vodila konstruktivno opozicijo na osnovi socialistične politike.

Z DVODNEVNEGA ZASEDANJA V PROSTORIH TRŽAŠKEGA LLOYDA

Pomorski strokovnjaki iz Italije in Jugoslavije za skupno ureditev plovbe supertankerjev po Jadranu

Potrebna tudi enotna ureditev turistične in športne plovbe - Izliv 1000 ton nafte pri Otrantu bi v treh dneh onesnažil vso jadransko obalo

V prostorih Tržaškega Lloyda je bilo v soboto in nedeljo dvodnevno zasedanje o problemih, ki se nanašajo na plovbo velikih petrolejskih ladij in športnih plovil po Jadranu. Zasedanje sta organizirali italijansko in jugoslovansko združenje za pomorsko pravo. Jugoslovansko odposlanstvo je vodil prof. Brajković iz Zagreba, italijansko odposlanstvo pa predsednik deželnega odbora združenja za pomorsko pravo prof. Volli. Šlo je za drugo skupno zasedanje italijanskih in jugoslovanskih strokovnjakov o teh problemih, saj sta se delegaciji prvič sestali na Reki konec septembra lanskega leta.

Ob začetku zasedanja v soboto dopoldne je jugoslovanske goste pozdravil podpredsednik Tržaškega Lloyda prof. Saraval. Ta je naglasil skupen interes Italije in Jugoslavije, da se Jadran ohrani varen, čist in miren, tako da se bo na njem lahko razvijala potniška, blagovna in turistična plovba. Govornik je nadalje izrazil željo, naj bi med italijanskimi in jugoslovanskimi lukami na Severnem Jadranu prišlo do novih odnosov, ki naj bi upoštevali želje in potrebe skupnega zaledja ter v prvi vrsti potrebe in interese obeh dežel. Na tem in na drugih podobnih prijateljskih srečanjih naj bi zato skušali doseči sporazum gledišča o specializaciji posameznih luk in morda tudi o skupnih tarifah za določena blagovna področja. Glede nadaljnjega medsebojnega sporazumevanja sta Italija in Jugoslavija izbrali pravilno pot medsebojnega spoštovanja in prijateljstva, je nadalje dejal prof. Saraval, in na tej osnovi bo mogoče še naprej reševati skupne probleme, med temi tudi problem zapore Sueškega prekopa, ki škoduje prav tako italijanskim kakor tudi jugoslovanskim interesom na Jadranu.

Opoldne je člane jugoslovanskega odposlanstva sprejel tržaški župan ing. Spaccini, popoldne pa se je pričelo strokovno zasedanje. O plovbi supertankerjev po Jadranu je prebral daljše in zanimivo poročilo ravnatelj ustanove za plovne poti iz Splita kap. Mladen Ikica, in sicer na osnovi materiala, ki ga je pripravil načelnik Hidrografskega instituta v istem mestu kap. Aleksander Gajić. Govornik je naglasil nujnost začrtanja točno določenih poti za plovbo supertankerjev, ki naj bi upoštevale delovanje postaj, ki iščejo nafto na morskem dnu, potrebe ribištva, itd. Govornik je prikazal tudi škodo, ki bi jo izliv 1000 ton surove nafte v morje povzročilo na obrežnih krajih v različnih pogojih glede hitrosti in smeri vetra. Če naj iz njegovega poročila povzamemo le zaključni podatek, bi izliv omenjene količine nafte na višini Otrantske ožine v pičlih treh dneh onesnažil vso jadransko obalo. V razpravo, ki je sledila kap. Ikice so posegli ing. Ceritali (Italcantieri), ing. Rigo (Italijanski pomorski register), ing. Verginella (Tržaški arzenal), kap. Lochi (SIOT), dr. Giovannini (Assicurazioni Generali), baron Banfield (Tripcovich), prof. Florie s tržaške univerze in drugi. Ob koncu zasedanja so strokovnjaki sprejeli sklep, na osnovi katerega se bosta ustanovili dve mešani strokovni komisiji za probleme, ki se nanašajo na plovbo supertankerjev po Jadranskem morju, in sicer ena za probleme juridične, druga pa za probleme tehnične narave. V vsako komisijo bosta partnerja imenovala po dva strokovnjaka.

V nedeljo dopoldne se je zasedanje nadaljevalo, in sicer so bila to pot v ospredju vprašanja povezana s plovbo športnih in turističnih čolnov po našem morju. Pravni referent pristaniškega poveljstva v Pulju dr. Radojica F. Barbalić je prikazal problem z jugoslovanske, dr. Alessandra Xerry iz Rima pa z italijanske strani. Sledila je razprava, med katero so strokovnjaki z obeh strani naglasili potrebo, naj bi Italija in Jugoslavija poenotili juridična pravila, ki veljajo za to plovbo na Jadranu. Tudi za te probleme je potreben skupen organ, zato so se na sestanku dogovorili, da bosta oba partnerja imenovala po dva izvedenca, ki naj predstavljata prizadeti stranki v štiričlanskem stalnem odboru za proučevanje problemov športne in turistične plovbe po Jadranu.

Ob koncu zasedanja so še sestavili dve spomenici o stalnem sodelovanju italijanskega in jugoslovanskega združenja za pomorsko pravo prek omenjenih strokovnih odborov. V spomenici sta stranki nadalje navedli vrsto problemov, ki so posebno pereči in ki so že dovolj zreli, da jih združenji (ki sta organizaciji zasebne narave) preneseta pred ustrezne vladne forume v Rimu oziroma v Beogradu.

V KRIŽU OD SOBOTE DO VČERAJ

Velik obisk gostov iz mesta in vasi na letošnjem prazniku vina in rib

Namen prireditve - Nastop domače godbe in pevskega zbora - Letos na razstavi boljša vina kot lani - Imena razstavljavcev

Tudi letošnji praznik vina in rib v Križu (27., 28. in 29. junija), ki ga je priredil konzorcij pridelovalcev vin tržaške občine v okviru «Kriškega tedna», je uspel ter privabil veliko število ljudi iz kraških vasi in mesta. V teh vročih dneh se je prav prilegel izlet na Kras, dva praznična dneva skupaj pa sta bila kot nalašč.

Na IV. razstavi in pokušnji vin je bilo 25 vzorcev vin (16 belega in 9 črnega vina). Letos so sodelovali s svojim pridelkom naslednji vinogradniki: Martin Guštin — Križ 256, Gigi De Lorenzi — Nabrežinska cesta 13, Anton Košuta — Križ 38, Egidij Košuta — Križ 331, Franc Košuta — Križ 202, Josip Košuta — Križ 332, Kristjan Košuta — Križ 270, Angelo Settimo — Križ 157, Oskar Košuta — Križ 43, Ivan Košuta — Križ 173, Slavko Tence — Križ 1, Rudi Košuta — Križ 44, Ivo Sedmak — Križ 161, Viktor Sedmak — Križ 583, Milko Cibic — Prosek 386, Mario Švab — Križ 344, Josip Tence — Križ 111, Rudolf Tence — Križ 149. Vina na letošnji razstavi so bila boljša kot lani tudi zaradi tega, ker je ocenjevalna komisija napravila selekcijo in izločila nekatere vzorce vin, ki niso spadala na razstavo. Lani je bilo namreč slišati precej kritik, ker so nekatera vina kvarila ugled razstave. Otvoritev vinske razstave je bila v soboto ob 18. uri. Navzoči so bili poslanec Albin Škerk, tržaški podžupan Lonza, odbornik Dolhar in odbornik Vascotto, ki so zastopali tržaško občinsko upravo, dolinski župan in deželni svetovalec Lovriha, nabrežinski župan Legiša, kmetijski izvedenec dr. Vremec, ki je zastopal ravnatelja kmetijskega nadzorništva.

Razstavo je odprl predsednik konzorcija Rudi Košuta, ki je imel kratek nagovor v slovenščini in italijanščini. Pozdravil je predstavnike oblasti in se zahvalil razstavljavcem ter članom organizacijskega odbora konzorcija, ki so požrtvovalno pomagali pri organizaciji razstave. Rekel je, da bo udeležba gostov iz tržaške in drugih občin največje zadoščenje in spodbuda za vinogradnike, ki imajo svoja vina na razstavi. Poudaril je tudi veljavnost razlogov, zaradi katerih je bil ustanovljen konzorcij, in sicer: «Z razstavami želimo prispevati k vedno boljšemu pridelku v naši občini in vzpodbujati vinogradnike k izboljšanju vinskega pridelka z izboljšanjem vinogradov in tehnike obdelovanja, zlasti pa kletarjenja». Podžupan Lonza je pohvalil vinogradnike in organizatorje vinske razstave. Rekel je, da se prav v tržaški občini pridela največ vina in da se občinska uprava vedno bolj zanima tudi za vprašanja kmetijstva. Odbornik Dolhar je čestital vinogradnikom in konzorciju ter obljubil pomoč občine za reševanje problemov kmetijstva. Dr. Vremec je prinesel pozdrave ravnatelja kmetijskega nadzorništva dr. Bucca, poudaril važnost takih prireditev in omenil škodo, ki jo je na tem področju napravila toča. Kmetijsko nadzorništvo je napravilo vse korake, da bi prizadeti vinogradniki dobili primerno odškodnino.

Že v soboto zvečer je bilo vse polno gostov, tako tudi v nedeljo in včeraj. V soboto in v nedeljo zvečer ter v ponedeljek je igrala domača, pomlajena, godba na pihala, v soboto pa je nastopil tudi pevski zbor p. d. «Vesna». Za zaključek je bil včeraj zvečer ples. Omeniti moramo še, da so Križani dobro poskrbeli tudi za jedačo: ribe, klobase, pršut in čevapčiči.

Največji obisk in najbolj živahno je bilo zvečer. Ob kozarcu vina se je pogovor večkrat zasukal okrog vprašanj našega vinogradništva, zapuščenih paštnov nad obalo, grdih poti itd. Že nekaj let se sukamo okrog teh vprašanj kot mačka okrog vrele kaše. Vinske razstave in nagrajevanja vinogradnikov že spodbudno vplivajo, toda ne zadostujejo. V tržaški občini, zlasti na področju od Piščancev do Križa, je treba napraviti nekaj več.

Velika škoda je, greh, da je to področje najbolj primerno in z najboljšo lego za žlahtne kulture, tudi najbolj zanemarjeno.

Posrečen večer «Naša vas Križ»

V okvir «kriškega tedna» je spadal tudi zelo posrečen in dobro pripravljen večer z naslovom «Naša vas Križ», ki je vseboval recitacije, petje, celo kopico zelo dobrih fotografskih posnetkov in nazorno spremno besedo k njim. Vsej prireditvi je, žal, manjkalo eno in sicer občinstvo, kateremu je bil večer namenjen.

V petek zvečer je Kamilo Košuta prikazal celo goro zelo lepih diapozitivov, ki jih je prenašal na malo platno. Posnetki so kazali motive domače vasi, razne kotičke, zanimive balkone in stare kalone, nadalje je bilo veliko posnetkov s trgatve in nekaj tudi iz nekdaj tako razvite dejavnosti ribolova. Vmes je visokošolec Branko Tence dajal nekakšen komentar, raje bi rekli črtal analizo nastanka in razvoja Križa

Med tem ko so se posamezni motivi vrstili na platnu in je često tudi domačin sam obstal nad to ali ono zanimivostjo, ki mu jo je odkrila šele fotografska leča, sta pevovodja Frančko Žerjal in mlada Križanka Marta Sedmak recitirala dve priložnostni pesmi, ki sta želi vsesplošno odobravanje. Vmes pa je od časa do časa spremljala prikazovanje Križa in njegovih zanimivosti stara domača pesem, ki so jo zapeli nekoč pevci domačega pevskega zbora «Vesna».

Lepo uspelo gostovanje proseško-kontovelskih pevcev in igralcev v Brežicah

Pozno sinoči so se vrnili na Prosek člani pevskega zbora «Vasilij Mirk» in člani amaterskega odra p.d. Prosek-Kontovel, ki so bili v nedeljo in včeraj gostje delavsko prosvetnega društva «Svoboda» — Bratov Miklavec v Brežicah. Pevski zbor je pod vodstvom dirigenta Ignacija Ote priredil v nedeljo zvečer celovečerni koncert v odlično akustični «viteški dvorani» brežiškega gradu. Dramska skupina pa je prav tako v nedeljo popoldne uprizorila v prostorni dvorani v Artičah Katajevo veseloigro v treh dejanjih «Dan oddiha».

Proseško - kontovelske prosvetarje so v Brežicah sprejeli izredno prisrčno in jim oba dneva izkazovali največjo prijateljstvo in tovariško pozornost v duhu tistih bratskih odnosov, ki sta jih obe društvi ustvarili z medsebojnimi gostovanji. Že ob samem prihodu v Brežice sta naše prosvetarje pozdravila v prosvetnem domu podpredsednik društva «Bratov Miklavec» Ivan Vogrin in podpredsednik brežiške občinske skupščine Ivan Živić, koncerta pa se je udeležil tudi predsednik občinske skupščine Vinko Jurkas skupno s številnimi brežiškimi javnimi in kulturnimi delavci. Pred brežiškim kulturnim občinstvom je zbor zelo dobro izvajal program polifonih, narodnih in umetnih pesmi ter žel navdušeno odobravanje in številna priznanja.

Včeraj so si proseško-kontovelski pevci in člani amaterskega odra v spremstvu gostiteljev ogledali Čateške toplice, se podali v Titovo rojstno vas Kumrovec in nato preko vinorodnega Bizeljskega še na ogled kartuzijanskega samostana v Pleterjih, kjer so pevci tudi zapeli v sedaj opuščeni starinski gotski cerkvi.

To lepo gostovanje, ki je bilo prisrčen odraz bratskih stikov dveh prosvetnih društev iz zamejstva in matične domovine, bo vsem ostalo v najlepšem spominu tako zaradi uspešnega nastopa kot zaradi res toplega bratskega sprejema in izredne gostoljubnosti.

Več bomo o gostovanju še poročali.

j. k.

V NEDELJO OB 24. URI

Zaključen 22. mednarodni tržaški vzorčni velesejem

Prireditev je doživela prodoren uspeh zlasti v svojih specializacijah - Na njej je sodelovalo 1236 razstavljavcev iz 30 držav

V nedeljo opolnoči se je zaključil 22. mednarodni tržaški velesejem. Letošnja prireditev je doživela pomemben uspeh: na njem je sodelovalo 1236 razstavljavcev, od tega 549 tujih podjetij iz 30 držav. Samo razstavo si je ogledalo veliko število operaterjev iz Italije in tujine, obisk širokega občinstva pa je vsekakor olajšalo lepo vreme, ki je razen nekaj ur trajalo vseh 14 dni življenja osrednje gospodarske prireditve v naši deželi. Domače razstave, predvsem razstave trajnih dobrin in potrošnega blaga so vzbudile veliko zanimanje pri obiskovalcih, posebne pozornosti pa so bile deležne nekatere tuje razstave, tako avstrijska razstava turizma, jugoslovanska kolektivna razstava v Palači narodov s posebnima oddelkoma za založniške dejavnosti v režiji Tržaške knjigarne in za turizem; prav tako uspešen je bil nastop treh velikih jugoslovanskih podjetij v okviru lesne razstave.

Na osnovi razprav, strokovnih srečanj in nastopa mednarodno priznanih strokovnjakov, ki so se jih udeležili, pa so letos doživele poseben uspeh zlasti specializirane prireditve s področja lesa, pohištva, deželnega marmorja in kave. Posebno pomemben je bil tudi letošnji prvi nastop petih afriških dežel iz skupine EAMA - EGS (Slonokoščena obala, Kamerun, Kongo-Brazzaville, Niger in Ruanda), ki so se preko našega sejma in tržaškega emporija nasploh tesneje povezale bodisi z italijanskim notranjim tržiščem kakor tudi z drugimi evropskimi deželami. Predstavniki teh dežel so bili ves čas sejma v Trstu, medtem ko je pri Montebellu poleg njihove skupne razstave posloval tudi poseben urad za posle EAMA pri Evropski gospodarski skupnosti, ki ga je vodil dr. Pizzuti.

Pred zaključkom sejma je bila še ena mednarodna prireditev o kateri nismo mogli še poročati na tem mestu zaradi stavke tiskarjev, namreč I. mednarodni kolokvij o izvozu izdelkov stolarske industrije iz Italije. Kolokvij, ki je doživel lep uspeh, so pripravili tržaški Center za dokumentacijo o mednarodni lesni trgovini v sodelovanju s furlanskim združenjem proizvajalcev stolov GESSEF.

V sredo seja deželnega sveta

Vprašanje čedalje intenzivnejše industrijalizacije nekaterih predelov dežele postaja pereče tudi na področju socialnega skrbstva. V industrijo se vključuje tudi večje število ženske delovne sile. Materam pa mora družba nuditi ustrezno pomoč, predvsem pri vzgoji in negi nedoraslih otrok. Od tod, potreba po pospešitvi gradnje otroških vrtcev in jasli.

V sredo bo na svoji seji razpravljal deželni svet prav o tem. Vse kaže, da bo deželna uprava stopila na pot hitrejših posegov z dodeljevanjem prispevkov «ad hoc» občinam in drugim krajevnim ustanovam, te pa bodo denarna sredstva izkoristile po svoji uvidevnosti.

Načrt, ki ga predlaga deželni odbor, prevideva podelitev prispevkov v višini 3 milijard in 250 milijonov lir v roku 19 let (do 1989). Poročevalec o zakonskem osnutku bo demokristjan Urli.

DANES NA REPENTABRU, V ČETRTEK V ZGONIKU

Prve seje občinskih svetov za izvolitev županov in odborov

Za župana zgoniške občine bo gotovo ponovno izvoljen Josip Guštin, za repentabrskega župana pa Mihael Guštin

Danes ob 20. uri bo prva seja novega repentabrskega občinskega sveta, ki je bil izvoljen na upravnih volitvah 7. t.m. Na dnevnem redu je izvolitev župana in odbornikov. Po izidu volitev ne bo v upravi repentabrske občine nobenih sprememb, ker je Skupna slovenska lista dobila večino glasov in ji po večinskem sistemu, ki velja za male občine, pripada 12 mest v občinskem svetu, «Napredna lista» pa ima 3 mesta.

Skupna slovenska lista je na zadnjih volitvah dobila 179 glasov, Napredna lista (KPI-PSI) pa 149 glasov. Prav gotovo bo za župana ponovno izvoljen dosedanji župan Mihael Guštin.

Na Skupni slovenski listi so bili izvoljeni Mihael Guštin, Karel Guštin, Ivan Kutin, Josip Doljak, Emil Guštin, Milan Hrovatič, Alojz Milič, Karel Škabar.

Na «Napredni listi» pa so bili izvoljeni Egidij Baiss, Pavel Colja in Dominik Bizjak.

Pojutrišnjem, v četrtek, 2. julija, ob 20. uri pa bo prva seja novoizvoljenega občinskega sveta zgoniške občine, v kateri tudi velja večinski sistem. Tudi tu ne bo velikih sprememb, ker je dobila večino glasov lista KPI in bo prav gotovo ponovno izvoljen za župana dosedanji župan Josip Guštin.

Na listi KPI v zgoniški občini so bili izvoljeni v občinski svet Josip Guštin, Anton Furlan, Franc Furlan, dr. Jan Godnič, Mario Gruden, Albin Hrovatin, Albin Kralj, Danijel Milič, Josip Milič, Srečko Orel, Karel Pegan, Franc Colja.

Na Skupni listi pa so bili izvoljeni Ladi Rebula, Josip Kralj, Fortunat Štolfa.

Lista KPI je na upravnih volitvah v zgoniški občini dobila 378 glasov, skupna slovenska lista pa 333 glasov.

Tako v zgoniški kot v repentabrski občini niso pri upravnih volitvah nastopale druge liste in je bilo očitno, da so demokristjani, socialdemokrati, liberalci itd. usmerili svoje glasove v SSL.

S seje odbora sindikata slovenske šole

Na zadnji seji je odbor sindikata podrobno razpravljal o zagotovilih, ki jih je sindikat prejel od podpredsednika ministrskega sveta za skorajšnjo rešitev še nerešenih perečih vprašanj slovenskih šolnikov in slovenske šole. Po prejemu teh zagotovil je bil namreč prejšnjo soboto sindikat slovenske šole preklical zaporo redovanj in izpitov. V svojem poročilu je tajnik omenil nadaljnje korake, ki so bili že storjeni in še bodo v bližnji bodočnosti, da bi oblasti čimprej izpolnile sprejete obveznosti do slovenskih šolnikov. Nadalje je še seznanil odbornike, da je predsednik poslanske zbornice Pertini naročil predsedniku poslanske prosvetne komisije poslancu Romanatu, naj ta komisija pohiti z razpravo o zakonskih osnutkih Belci - Škerk. Na dnevnem redu je bilo še vprašanje strokovne šole, katere ustanovitev so oblasti zagotovile v letošnjem šolskem letu, medtem ko ni do sedaj še nobenega znaka, da bi oblasti resnično nameravale izpolniti to obljubo. Zadnji del seje je bil posvečen letošnjemu vpisovanju otrok v slovensko osnovno šolo. Po razgovori o tem vprašanju je sprejel odbor vrsto sklepov in pobud, da bi akcija za vpis v slovensko šolo čimbolj uspela in bi se tako slovenski otroci vzgajali in izobraževali v svojem materinem jeziku.

Drevi ob 19. uri bo v veliki dvorani trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò 5 letni občni zbor članov Delavskih zadrug. Najprej bo na vrsti poročilo podpredsednika Ruggera Battellinija, nato poročilo nadzornega odbora in diskusija.

Ob tej priliki bodo podelili 111 nagrad dijakom višjih srednjih šol, otrokom članov, ki so se odlikovali pri učenju v šolskem letu 1968-69.

V nedeljo sta se poročila Stanka Sosič in Henrik Čuk
Športno društvo Primorec iz Trebč jima iskreno čestita in želi obilo sreče.

V OKVIRU POLETNIH PRIREDITEV

LITTLE TONY V PETEK IN SOBOTO NA GRADU

Le nekaj dni manjka do otvoritvene predstave poletnih prireditev na Gradu sv. Justa, ki se bo, kot znano, pričela v žarometnem soju znanega pevca lahke glasbe Littla Tonyja in drugih znanih imen s televizijskih varjetejskih programov.

Ni potrebno posebej poudariti, da bo samo ime tega italijanskega pevca, ki je zadnjič nastopil na Gradu sv. Justa pred sedmimi leti, privleklo za seboj številne mlade poslušalce, zlasti pa poslušalke, ki še vedno obožujejo svojega «dečka s čopkom» iz let, ko je pel pesmice, kot «Quando vedrai la mia ragazza», «T'amo e t'amerò», «Riderà», «Mulini a vento», «La donna di picche», «Cuore matto» (absolutni rekord v prodaji plošč), «Lacrime», «Solo per te» in druge.

Simpatični Tony pa je prav pred kratkim ustanovil svojo osebno diskografsko podjetje, v kateri je posnel svoje najnovejše popevkarske uspehe kot: «E diceva che amava me» ter «La spada nel cuore». Fansi Littla Tonyja pa bodo v dveh predstavah, v petek in v soboto, imeli priložnost poslušati kot otvoritveni popevki zadnji dve, ki jih je prav pred nekaj tedni poslal na trg: «Cuore ballerino» in «Lasciami vedere il sole».

Little Tony (Antonio Ciacci iz Tivolija pri Rimu, 29 let in pol) bo nastopil s svojim ritmično-melodičnim zabavnim ansamblom, v katerem ingrata tudi njegova brata: Alberto na kontrabas, Enrico pa na električno kitaro.

Kot znano, bodo zabavni mozaik tega «music halla» dopolnjevali simpatični napovedovalec in... priložnostni komik Paolo Villaggio, znana komika iz številnih televizijskih zabavnih oddaj Ric in Gian ter mednarodni posnemovalec Franco Rosi, ki mu manjka le... «pet vedi», da doseže neprekosljivega Noscheseja, s svojim številnim «clanom».

Predprodaja in rezervacija vstopnic do petka, 3. julija ob 19.30 pri glavni blagajni v pasaži Protti st. 2 (telefon 38-547 in 36-372).

Kaj pa program tega zabavnega večera lahke glasbe? Paolo Villaggio bo, kot znano, konferansjè celotnega večera, nastopil pa bo tudi v nekaterih skečih. Med te gre zlasti omeniti znanega «Fracchia, poprečnega meščana», junaka, ki ga uspešno prikazuje na številnih oddajah skupaj z Giannijem Agusom ter parodijo na Bongiornovo oddajo «Rischiatutto».

Komika Ric e Gian bosta prav tako zabavala občinstvo, medtem ko bo Franco Rosi nastopil z «dramatiziranimi posnemovanji».

Vrh celotnega večera pa bo seveda Little Tony, ki bo, poleg najnovejših popevk, zapel tudi antologijo svojih popevkarskih uspehov.

Adriatic/bus tržaške družbe S.A.P. bo začel s 1. julijem vsakdanjo zvezo v obeh smereh med **Puljem** in **Trstom** z neposredno povezavo z **Benetkami**.

Del. in praz. dnevi		Delov. dnevi	Praz. dnevi
8.45	PULJ	00.15	1.15
12.00	TRST	21.15	22.15
15.10	BENETKE	18.00	19.00

Postaje: PULJ - Poreč - Rovinj - Portorož - **TRST** - Tržič - Červinjan - San Giorgio di Nogaro - Palazzolo - Portogruaro - San Donà di Piave - Mestre - **BENETKE.**

Informacije pri podjetju ter pri potniških agencijah.

ODBOR PARTIZANOV NA OPČINAH

priredi v nedeljo, 5. julija 1970

V. PARTIZANSKI TABOR

Spored je naslednji:
Četrtek, 2. julija ob 21. uri otvoritev razstave NOB in predvajanje filma na odprtem «Kaplan Martin Čedermac».
Nedelja, 5. julija ob 10. uri osrednja proslava,
ob 17. uri kulturni program z nastopom godbe na pihala s Proseka-Kontovela.
Sledili bodo pozdravni govori in nastop pevskih zborov iz Padrič, Trebč in z Opčin,
ob 19. uri nastop folklorne skupine «France Marolt» iz Ljubljane,
od 21. do 24. uri PLES in prosta zabava.
Za prigrizek in pijačo bodo delovali dobro preskrbljeni kioski.

Odbor

Prosvetno društvo v Škednju vabi k nastopu

OTROŠKEGA ODSEKA

ki bo danes, 30. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih. Otroci bodo uprizorili mladinsko igrico

PISANE LUTKE

in prizor KUHINJA SE JEZI.

Sorodniki in prijatelji naj s polno udeležbo izrečejo mladini svoje priznanje.
Vstop prost!

Ljudska prosveta

V sredo, 1. julija ob 21. uri bo redna seja društvenega sveta s.p.d. Igo Gruden in š.d. Sokol. Zaradi izredne važnosti vabimo svetovalce, da se seje polnoštevilno udeležijo.

Tajništvo

Ljubi in Liviju Sosič se je rodila hčerka Alenka.
Odborniku in soprogi čestitajo člani odbora in pevskega zbora slovenskega prosvetnega društva Tabor.

Na tržaški univerzi je te dni diplomiral
BORIS ISKRA
Ob tej priliki mu iskreno čestitajo tovariši, znanci in prijatelji v uredništvu «Primorskega dnevnika».

Prispevajte za šolo-spomenik v Cerknem!

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega trgovskega tehničnega zavoda «Žiga Zois» v Trstu, Ulica Guardiella 13/2, sporoča, da 10. julija 1970 ob 12. uri zapade rok za vpis v prvi razred za šolsko leto 1970/71.

Do 10. julija 1970 se morajo vpisati tudi dijaki, ki so ob zaključku leta bili usposobljeni za višji razred.

Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970.

Prošnje sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Ivan Cankar», Ul. Frausin 12, sporoča, da zapade 10. julija 1970 ob 12. uri rok za vpis v prvi, drugi in tretji razred za šolsko leto 1970/71. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo šole vsak dan od 9. do 12. ure.

Vpisovanje v 1. razred državnega učiteljišča A. M. Slomšek v Trstu je do 10. julija. Do tega dne morajo vpisati dijaki ostalih razredov, ki bodo izdelali v poletnem roku. Do 22. septembra pa se lahko vpišejo dijaki, ki bodo imeli popravne izpite. Natančnejša navodila so na razpolago vsak dan od 9. do 12. ure v tajništvu zavoda.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Levstik» na Proseku z oddeljenimi razredi v Sv. Križu sporoča, da 10. julija 1970 ob 12. uri zapade rok za vpis v I., II. in III. razred za šolsko leto 1970/71. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo drž. znanstvenega liceja «France Prešeren» v Trstu sporoča, da je vpisovanje v vse razrede znanstvenega liceja, višje gimnazije in klasičnega liceja vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 10. julija 1970.

Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Simon Gregorčič» v Dolini sporoča, da je vpisovanje v vse razrede te šole vsak dan od 8.30 do 12.30 do vključno 10. junija.

Do 22. septembra pa se lahko vpišejo dijaki, ki bodo imeli popravne izpite v jesenskem roku.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Levstik», Ul. Montorsino 8, sporoča, da zapade 10. julija 1970 ob 12. uri rok za vpis v prvi, drugi in tretji razred za šolsko leto 1970-1971. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo šole vsak dan od 9. do 12. ure.

Državni znanstveni licej «France Prešeren» obvešča, da je na šoli odprta razstava risb vsak dan od 10. do 12. ure do vključno sobote, 4. julija.

Mali oglasi

PRODAM TRAVO ali SENO s 35.000 kv. m velikega travnika na Opčinah. Angela Skerlavaj, Opčine, Alpinska 133, tel. 211-068.

Včeraj-danes

Danes, TOREK, 30. junija
EMILIJA, MILICA

Sonce vzide ob 5.19 in zatone ob 20.58 — Dolžina dneva 15.39 — Luna vzide ob 2.14 in zatone ob 18.36

Jutri, SREDA, 1. julija
BOGOSLAV

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 27,7, najnižja 22,6, ob 19. uri 26,3 stop., zračni tlak 1012,6 pada, veter 6 km/h severozahodni, vlaga 64 odst., nebo 5/10 pooblačeno, morje skoro mirno, temperatura morja 25 stop.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 27. junija 1970 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 77-letna Amelia Dessenibus, 81-letna Mercedes Morizza, 78-letni Marino Grezzo, 86-letni Giovanni Bradaschia, 81-letni Ernesto Suttora, 65-letni Renato Villatora, 63-letna Lidia Sinsler, 68-letni Danilo Peternelli, 67-letni Galliano Zilla, 65-letni Davide Franchini, 99-letna Daria Sartoretto vd. Paliaga.

OKLICI: Uradnik Franco Bastiani in uradnica Elvira Venezian, doktor kemije Dario Schillani in tajnica Marialuisa Delise, elektromehanik Carlo Breceli in bolničarka Luciana Furlanic, trg. pomočnik Roberto Fateo in trg. pomočnica Lilliana Kristancic, inž. Aldo Pauluzzi in uradnica Franca Bortoli, mehanik Silvestro Merhar in uradnica Maria Dolenc, uradnik Vincenzo Zurzolo in trg. pomočnica Caterina Susnig, uradnik Paolo Segulin in trg. pomočnica Maria Calcina, cevar Silvio Pettirosso in trg. pomočnica Silvia Scharf, uradnik Sergio Pieberger in uradnica Alberta Paoletti, sprevodnik Antonio Bortolot in gospodinja Genoveffa Zubin, kemik dr. Klavdij Grbec in učiteljica Dominque Knez, delavec Vittorio Emanuele Di Mauro in delavka Anna Trento, šofer Bruno Tommasi in uradnica Armanda Giacomini, univ. asistent Fabio Neri in študentka Loredana Bertoni, uradnik Livio Urbasaglia in krznarka Severina Zearo, natakar Cosimo Piscieneri in trg. pomočnica Caterina Lisi, delavec Antonio Mergiani in gospodinja Mariella Sirotic, inženir Pier Luigi Gallamini in učiteljica telovadbe Marina Toffoli, mehanik Giorgio Rossi in uradnica Giuliana Peschier, uradnik Giovanni Taucar in farmacevtka dr. Adriana Stok, uradnik Enrico D'Anna in gospodinja Anna Scognamiglio, delavec Franco But in delavka Mirvana Trevisan, uradnik Pietro Marin in učiteljica telovadbe Rossana Malli, pomorski kapitan Florenzio Annis in uradnica Stella Malalan, uradnik Luciano Biagi in trg. pomočnica Luciana Sasà, univ. študent Edgardo Kobal in gospodinja Marina Scalisciani, skladiščnik Pietro Matiz in trgovska pomočnica Dilva Pettirosso, cementar Bruno Rumiz in uradnica Marina Tominovi, trgovec Enzo Angelini in gospodinja Francesca de Gioia, železničar Italo Rizzi in delavka Alma Serbo, delavec Giuseppe Stulle in trg. pomočnica Olivia Cini, carinik Gianfranco Guidotti in gospodinja Cesarina Delnet, poštni uradnik Franco Di Zinno in trg. pomočnica Liliana Biloslavo, uradnik Sergio Antonini in uradnica Daria Donna-Rizzian, delavec Omero Sedmak in frizerka Liliana Kosuta, uradnik Ivo Subani in delavka Laura Fabbrini, mehanik Silvano Ellero in frizerka Paola Palumbo, uradnik Mario Mosetti in bolničarka Raffaella Masi, karabinjer Alessandro Ranucci in učiteljica Giovanna Medori, delavec Tommaso Testa in delavka Filomena Di Spirito, delavec Eligio Cociani in trg. pomočnica Ariella Sgubin, gasilec Carlo Ghermig in cvetličarka Giuditta Bani, pristaniški delavec Claudio Belle in trg. pomočnica Rosita Saincich, delavec Fulvio Lonza in trg. pomočnica Liviana Garbin, bolničar Lucio Decorti in fizioterapistka Laura Franzolini, Michele Atzori in Elvira Todde, kuhar Ruggiero Lanotte in gospodinja Floriana Crevatin, uradnik Petar Zivkovic in uradnica Majda Nardin, šofer Giulio Ricatti in uradnica Bruna Vattovaz, pomorščak Claudio Budinich in tajnica Priscilla Ann Fontes, univ. asistent dr. Attilio Wedlin in uradnica Mariagrazia Zaro, električar Gianfranco Bisiacchi in delavka Ermenegilda Bissacco, carinik Giuseppe Albergucci in blagajničarka Lucia Giudetti, prof. dr. Sergio Velicogna in uradnica Marialuisa De Binigni, uradnik Sergio Dovgan in uradnica Laura Pacorini, pomorski kapitan Luigi Zuppello in in študentka Andra Borghetti.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1. Croce Verde, Ul. Settefontane 39. Alla Giustizia, Trg Libertà 6. Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Al Lloyd Ul. Orologio 6 - Ulica Diaz 2, Alla Salute, Ul. Giulia 1, Picciola, Ul. Oriani 2, Vernari, Trg Valmaura 11.

Razstave

Občinska umetnostna galerija, Trg Unità d'Italia: od 30. junija do 8. julija bo razstavljal slikar Michele Piva, po rodu z Reke, živi v Vidmu.

Občinska umetnostna galerija, Trg Unità d'Italia: od 30. junija do 8. julija bo razstavljal slikar Mario Palmieri, po rodu iz Rietija, stanujoč v Trstu. Otvoritev obeh razstav bo 30. t.m. ob 18.30.

Galerija Tergeste: Od 30. junija do 16. julija bo razstavljal svoje jedkanice slikar Giorgio Ferletti.

Križanke - Ljubljana. Razstava likovnih del tržaškega slikarja Jožeta Cesarja.

Danes, 30. junija ob 19. uri bo v razstavni dvorani Ljudske knjižnice v Ul. Teatro Romano 7 odprta razstava «Biagio Marin, podobe in dela» ib izidu izven prodaje njegovega dela «Otoške pesmi 1912-1969» (I canti dell'isola 1912-1969) pri Editoriale libraria S.p.A na račun Tržaške hranilnice.

Kino

MIRAMARSKI PARK
Tedenski počitek.

Circo sul ghiaccio — Cirkus na ledu — Sportno igrišče v Ul. Flavia, telefon 817-222. Predstave ob 21.15; ob četrtkih, sobotah ter na praznične dni ob 16. in 21.30.

Nazionale 16.00 «My Fair Lady». Audrey Hepburn, Rex Harrison, Stanley Holloway. Technicolor.

Eden 16.30 «La vita, l'amore, la morte». Amidou, Carolni Cellier. Eastmancolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Fenice 15.30 «I magnifici sette». Yul Brynner, Steve MacQueen. Technicolor.

Grattacielo 16.00 «Anni ruggenti». Nino Manfredi, Gino Cervi, M. Mercier, Gastone Moschin.

Excelsior 16.00 «Ultimo domicilio conosciuto». Lino Ventura, Marlene Jobert.

Ritz 16.30 «L'ultimo tramonto sulla terra dei MacMasters». Jack Palance, Brock Peters, Nancy Kwan. Technicolor.

Filodrammatico — Danes zaprto. Jutri ob 16.30 «I mercenari muoiono all'alba». Robert Wood, Giorgia Moll. Colorscope.

Alabarda 16.30 «Che fanno i nostri superman tra le vergini della giungla». George Martin, Brad Harris.

Aurora 16.30 «Il ponte di Remagen». G. Segal, R. Vaughn. Technicolor.

Cristallo 16.30 «L'altra faccia del pianeta delle scimmie». Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Capitol 16.00 «Metello». Massimo Ranieri, Ottavia Piccolo, Lucia Bosè, Tina Aumont. Technicolor.

Moderno 16.30 «Patton, generale di acciaio». George Scott, Karl Malden.

Impero 16.00 «Z, l'orgia del potere». Technicolor.

Vittorio Veneto 16.30 «Una storia d'amore». Anna Moffo, Gianni Macchia. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 18. letom.

Ideale 15.45 «Il giorno più lungo». Technicolor. Zadnja predstava ob 21.30.

Abbazia 16.30 «La battaglia d'Inghilterra». F. Stafford, Van Johnson, F. Rabal. Technicolor.

Astra 16.30 «Indovina chi viene a merenda». Franco Franchi, Ciccio Ingrassia. Technicolor.

Darovi in prispevki

Za šolo - spomenik NOB v Cerknem so darovali Rozalija in Štefan Leban 5000 lir, Albina Bavčer 1000 lir in Josipina Siškovič 1000 lir. Ob priliki izleta openske zadruge darujeta Zmaga in Pavla 2000 lir za športno društvo Polet in 2000 lir za šolo-spomenik NOB v Cerknem.

V počastitev spomina pok. Ivana Zidariča daruje Albert Doljak 3000 lir za šolo - spomenik NOB v Cerknem.

Razna obvestila

V okviru 5. partizanskega tabora priredi slovensko prosvetno društvo «Tabor» v prosvetnem domu na Opčinah razstavo slik, časopisov in dokumentov iz NOB ter razstavo knjig. Otvoritev razstave bo v četrtek, 2. julija ob 21. uri. Ob 21.30 predvajanje slovenskega filma «Kaplan Cedermac». Zaključek razstave bo v nedeljo po tradicionalnem partizanskem taboru.

Odbor

SOŽALJE

Ob prerani smrti Maria Sancina izreka uredništvo očetu prof. Karlu in materi prof. Miroi iskreno sožalje.

SOŽALJE

Kolegi pri Radiu Trst A se pridružujejo žalovanju staršem Marija Sancina.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in spremili na zadnji poti našo drago

Štefanijo Grilanc por. Škerk

Posebna zahvala zdravnikom, domačemu pevskemu zboru, darovalcem cvetja, vaščanom ter vsem, ki so počastili njen spomin.

Družini Grilanc in Škerk

Salež, 30. junija 1970.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je naš predragi in plemeniti sin

MARIO SANCIN

po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustil 29. junija.
Dan in ura pogreba našega predragega pokojnika iz mrtvašnice glavne bolnišnice na škedenjsko pokopališče bosta objavljena po radiu.

Žalujoči starši, tete, strici in bratranci

Trst, 30. junija 1970.

Z ZADNJE SEJE VODSTVA NA TRGOVINSKI ZBORNICI

Priprave za gradnjo postajališča pri Fernetičih bodo pospešili

Doslej zagotovljena sredstva ne zadostujejo - Jutri začetek dvodnevnega zasedanja o trgovinski izmenjavi z vzhodno Evropo
Luka bo kmalu nabavila za dve milijardi lir nove tehnične opreme

Te dni je ponovno zasedal vodilni odbor tržaške trgovinske zbornice. Predsednik dr. Caidassi je seznanil odbornike z delom, ki so ga zbornica in njeni organi opravili od preteklega maja dalje. Predsednik je najprej poročal o svojem nedavnem obisku v Bremnu in Hamburgu, kamor sta ga spremljala tudi ravnatelj Neodvisne ustanove za tržaško luko ing. Colautti in načelnik deželnega odborništva za promet dr. Copaccioli. Odposlanstvo si je lahko ogledalo organizacijo potniškega in blagovnega prometa čez omenjeni dve luki, medtem ko so mu njuni zastopniki prikazali olajšave in finančno pomoč, ki jih Bremen in Hamburg uživata s strani osrednjih zveznih gospodarskih krogov.

Nadaljnje vprašanje, ki se ga je dotaknil predsednik Caidassi, se je nanašalo na skorajšnje zasedanje o trgovinski izmenjavi med Italijo in vzhodnoevropskimi deželami. Kakor smo svoj čas že zabeležili na tem mestu, bo to zasedanje v našem mestu v dneh 1. in 2. julija in se ga bodo udeležili trgovinski svetovalci z vseh italijanskih ambasad v vzhodnoevropskih deželah. Prisoten pa bo tudi minister za zunanjo trgovino Zagari. Namen zasedanja je, napraviti nekakšen obračun tega, kar je bilo doslej storjenega glede trgovinskega sodelovanja med Italijo in vzhodnoevropskimi deželami in kaj se da še narediti na tem področju. Posebnega pomena bo v tem okviru razprava o vlogi, ki jo je doslej in ki jo bo zlasti v prihodnje igralo naše pristanišče.

Predsednik je nato prešel na problem nabave novih tehničnih naprav za pristanišče, o čemer so razpravljali na nedavnih sejah pri vodstvu luke. Birokratski postopek, ki bo pripeljal stvari do tega, da bo luka končno lahko nabavila tehnično opremo s finančnimi sredstvi iz «modrega načrta», gre vendarle h koncu in vse kaže, da bo luka v najkrajšem času lahko nabavila 1.998.000.000 lir novih traktorjev, tovornjakov, premičnih dvigal in druge potrebne opreme. Na sestanku s predstavniki pristaniške uprave so nadalje načeli problem nove družbe «Terminal Containers Trieste — TCT», h kateri bodo pristopile tudi pristaniška ustanova, deželna finančna družba Friulia, Tržaška hranilnica, trgovinska zbornica in druge ustanove. Dne 12. junija se je v Rimu sestal vodilni svet družbe STIMAT, ki je med drugim najavil, da bo družba pripravila obsežno študijo o krizi, v katero sta zašli italijanska hortikultura in sadjarstvo. Na seji so razpravljali tudi o realizaciji tako imenovanega «terminal containers» v naši luki.

V zadnjem času so se znatno okrepile poslovne zveze med tržaškimi gospodarskimi organizacijami in predstavniki avstrijskega gospodarstva. Tako je dr. Caidassi v zadnjem času med drugim razpravljal o teh problemih s predsednikom in podpredsednikom dunajske zvezne gospodarske zbornice ing. Sallingerjem in ing. Foersterom, s predsednikom zvezne zbornice za gozdarstvo ing. Jamnikom in drugimi avstrijskimi osebnostmi. Kakor znano, so o problemih gospodarskega sodelovanja in zlasti o tranzitu avstrijskega blaga čez Trst razpravljali tudi na nedavnem skupnem zasedanju ob dnevu avstrijske republike na tržaškem velesejmu. V tej zvezi je dr. Caidassi sporočil, da bo posebno gospodarsko odposlanstvo iz naše dežele nadaljevalo te razgovore med obiskom na Dunaju za čas tamkajšnjega jesenskega velesejma.

Odborniki so se nato lotili problema avtomobilskega postajališča pri Fernetičih. Gradnja te operativne baze postaja iz dneva v dan bolj potrebna, vendar smo glede rešitve problema v precejšnji zamudi. Predvsem so doslej zagotovljena finančna nakazila nezadostna. Po drugi strani pa tudi druga potrebna zagotovila in obveznosti s strani deželnih forumov prihajajo z zamudo in zadržujejo projektiranje potrebnih del. Medtem pa postaja promet čez Fernetiče čedalje težji in vse kaže, da se del blagovnega tranzita, ki bi sicer prav gotovo izbral Trst za odskočno desko, prav zaradi tega preusmerja čez druge luke. Na seji so sprejeli sklep, naj se pripravljalno delo za ustanovitev delniške družbe, ki bo skrbela za rešitev problema «avtoporta», čim bolj pospeši. V družbo bodo stopili tržaška in repentabrska občina, pokrajinska uprava, tržaška trgovinska zbornica in Tržaška hranilnica. Ustrezne načrte ing. Pellisa in ing. Amodea bodo primerno preuredili oziroma definirali v detajlih, tako da se bodo o njih lahko v najkrajšem času izrekli carinska uprava in druge prizadete gospodarske organizacije oziroma posamezniki. Dr. Caidassi je poročal še o nedavnih sejah družbe SOMEA, ki pripravlja študijo o možnostih industrijskega razvoja na Tržaškem in v tržaškem okolišu, ter o sestankih predstavnikov tržaških in deželnih poslovnih krogov z gospodarskimi odposlanstvi iz Jugoslavije, Češkoslovaške in Južne Afrike. O zasedanju s predstavniki jugoslovanskega in češkoslovaškega gospodarstva smo že obširno poročali v dnevni kroniki o dejavnostih na velesejmu, glede problemov, ki so jih načeli z južnoafriškim odposlanstvom, ki ga je vodil konzul te republike v Milanu Pienaar, pa naj zabeležimo, da so mu tržaški gospodarstveniki prikazali zlasti ekonomičnost storitev tržaške luke, kar zadeva pošiljanje južnoafriškega blaga na razna evropska tržišča.

V NEDELJO PRI PLEZANJU V SKALNATI GLINŠČICI

Študent izgubil oprimek in strmoglavil v spodnjo globel

Zlomil si je levo roko - Okreval bo približno v enem mesecu

V nedeljo dopoldne, ko je 25-letni študent Alessandro Biekar iz Ul. Ginnastica 60/E hotel s svojim prijateljem Paolom Poropatom preplezati skalnato Glinščico in doseči vrh Mali Kras, je približno na sredi poti, zaradi pomanjkanja oprimka, zdrsnil in z vso silo strmoglavil približno deset metrov globoko v globel.

Njegov tovariš žal ni mogel napraviti ničesar, da bi mu lahko pomagal, saj je bil nekaj metrov nižje od njega in je torej utegnil le opaziti fantovo truplo, kako je strmoglavilo v globino. Poropat je seveda najprej pomislil na najhuje, ko pa je, skoraj podzavestno, poklical svojega tovariša, je čul iz globeli boleč krik.

Poropat je tedaj pričel klicati na pomoč in tako je njegove klice slišal izletnik, ki je nemudoma stekel v zavetišče «Premuda» in na telefonski številčnici zavrtel številko «113». Poziv so sprejeli gasilci, ki so z Občin takoj poslali reševalno skupino pod vodstvom stražnika Zagoja in se, komaj so prispeli v Boljunec, takoj napotili z nosilnico po stezi, ki je vodila do ranjenca. Kmalu so ga zagledali, stisnjenega med ostre in koničaste skale.

Mladi Biekar, ki je držal levo roko stisnjeno k sebi, ni mogel premakniti nog tako, da so reševalci sprva mislili, da si je zlomil tudi spodnje ude.

Šele v glavni bolnišnici so mu ugotovili le zlom leve roke. Tu so ga sprejeli na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v približno enem mesecu. Na kraj nesreče so prišli agenti komisariata iz Milj ter karabinjerji, ki so uvedli preiskavo.

Nesreča na delu

Včeraj ob 9.55 so sprejeli na urološkem oddelku bolnišnice 28-letnega težaka Sergia Peruzzija iz Ul. Sv. Justa 12. Moški, ki se je pripeljal v bolnišnico s svojim osebnim avtomobilom, je izjavil bolničarjem, da je prejšnjo soboto okoli 15. ure v Starem pristanišču nakladal na železniški voz zbirno pošiljko, ko je nenadoma izgubil ravnotežje in padel na tla. Zaradi hujših poškodb po spolovilih so si zdravniki pridržali prognozo.

Američan padel z motorja

Včeraj nekaj po polnoči so prejeli na ortopedskem oddelku bolnišnice 20-letnega ameriškega državljana Thomasa Petriska MC Cardo iz Plymoutha v ZDA, ker je v nedeljo na jugoslovanskem področju s svojim motorjem izgubil ravnotežje in padel.

Zaradi izpaha desne noge, zloma desne ključnice in manjših odrgnin po desnem komolcu se bo Američan moral zdraviti približno mesec dni.

mala diskoteka tržaške knjigarne

ČORTOVO KALJESO
ČEREMŠINA

pesmi, s katerima je

BOJAN KODRIĆ

požel izreden uspeh na turneji po Sovjetski zvezi ob spremljavi zabavnega orkestra in kvarteta

STUDIO

ZOPET VAM LAHKO POSTREŽEMO Z NOVIMI KNJIGAMI IZ DRAGOCENE ZBIRKE

NAŠA BESEDA

Tokrat razpolagamo z izbranim delom

ANTONA INGOLIČA (dve knjigi)

JANEZA MENCINGERJA

FRANA ERJAVCA

tržaška knjigarna

TRST - Ulica sv Frančiška 20
Tel. 61-792

Bronaste kolajne civilnim uslužbencem finančne straže

Ob prisotnosti civilnih in vojaških oblasti v nedeljo dopoldne na pomolu «F.lli Bandiera» počastili najstarejše uslužbence finančne straže.

Ob tej priložnosti je polkovnik legije agentov finančne straže Giorgio Candeloro, ki je prišel nalašč iz Vidma, razdelil civilnim uslužbencem korpusa Francescu Della Picca, Iginiju Zacchigni, Renatu Zangrandu, Giuseppu Corbattu, Nerini Dobrigna, Viti Zeriali, Aniti Leghissa in Giuseppini Raunik bronaste kolajne za 20-letno privrženost in delavnost.

Po svečanosti je sledila v prostorih finančne straže majhna zakuska.

OSMICA

Štefan Berdon, Domjo št. 35 (pri spomeniku) je odprl osmico in toči pristno domače belo in in črno vino. Vabljeni vsi prijatelji žlahtne kapljice.

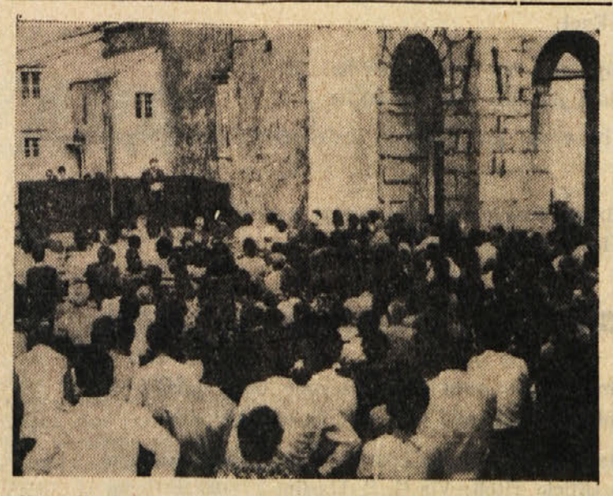

Kot vsako leto je tudi letos «Slovenska prosveta» priredila že tradicionalni tabor na trgu pred cerkvijo na Repentabru. Letošnji slovenski tabor je bil posvečen 25-letnici konca vojne in osvoboditve izpod nacifašističnega jarma. Poleg spominskega govora, ki ga je imel pisatelj prof. Alojz Rebula, je bil na sporedu bogat in pester kulturni spored, na katerem so nastopili pevski zbori s Tržaškega, iz Goriške, Beneške Slovenije in iz matične Slovenije. Nastopile so tudi folklorne skupine in ansambli mladih.

Med navzočimi so bili tudi repentabrski župan Mihael Guštin, deželni svetovalec dr. Drago Štoka aer predstavnik iz Goriške in iz Beneške Slovenije.

PRVA SEJA JE BILA V PETEK ZVEČER

Nocoj bodo v Doberdobu izvolili župana in občinske odbornike

Na prvi seji so le overjali izvoljivost svetovalcev - Zavrnjena je bila Marija Ferletičeva - Za župana bo verjetno spet izvoljen Andrej Jarc

Na prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta v Doberdobu, ki je bila v petek zvečer, so dolgo časa vršili začetne formalnosti in poslušali izvajanja svetovalke Marije Ferletičeve, niso pa izvolili niti župana niti odbornikov in so tovrstno izvolitev odložili na drugo sejo, ki bo danes zvečer ob 21. uri v dvorani doberdobske občinske knjižnjice.

V sejni dvorani smo opazili med svetovalci nekatere znane obraze, videli pa smo tudi nekaj novih svetovalcev, oziroma takih, ki jih ni bilo v pravkar minulem občinskem svetu. Novi svetovalci so Hektor Moro, Guido Jelen, Stanko Ferletič, Olinto Zanier, Ernest Sobani in Jože Colja, ki so bili izvoljeni na večinski listi občinske enotnosti in Alojz Frandolič, ki je bil izvoljen na listi Slovenske demokratske zveze. Seji nista prisostvovala svetovalca Mario Semolič od večinske liste in Jože Sobani od manjšinske liste.

Seji je predsedoval dosedanji župan Andrej Jarc, v svojstvu svetovalca, ki je na volitvah dobil največ preferenčnih glasov. Takoj po začetku seje, preden so prešli na ugotavljanja o pravilnosti izvolitve svetovalcev, se je k besedi oglasila svetovalka SDZ Marija Ferletičeva, ki je med drugim dejala, da protestira, ker ni na seji uradnega tolmača (Ferletičeva je govorila v slovenščini, nato je tajniku izročila italijanski prepis svojega govora), da niso na občini izpostavljeni vsi dokumenti o volitvah, da zapisniki prejšnjih sej niso točni. Polemizirala je tudi z nekaterimi trditvami kandidatov večinske liste v volilni kampanji, zahtevala je prepis nekega pisma goriške prefekture. Po svojem nastopu je svetovalka SDZ zapustila sejno dvorano. Seji je nato prisostvovalo le enajst svetovalcev večinske liste in svetovalec Frandolič od SDZ.

Sledila so dolga glasovanja o potrditvi posameznih svetovalcev. Vsi so bili potrjeni. Ni pa bila potrjena svetovalka Ferletičeva, ker je — predsedujoči Andrej Jarc je prebral rekurz omenjene svetovalke — vložila rekurz proti doberdobski občini. Zaradi tega ne more sedeti v občinskem svetu. Z večino glasov je občinski svet zavrnil kandidaturo Ferletičeve. Na njeno mesto bi bil moral biti izvoljen drug kandidat SDZ. Ker dotične osebe ni bilo v dvorani so sejo odložili na torek. Na to sejo bodo povabili tudi novega svetovalca. Po overovitvi vseh svetovalcev bodo izvolili župana in odbornike.

Zahteve prebivalcev Kazermet

Skupina prebivalcev Kazermet na Svetogorski ulici, ki se je ustanovila nekaj časa pred volitvami in zahtevala rešitev vrste problemov, ki se nanašajo na ta mestni predel, je pred nekaj dnevi na sestanku ugotovila, da so se oblasti zbudile in se pričele zanimati za njih probleme.

V pričakovanju popolnega rešenja teh problemov zahtevajo prebivalci Kazermet takojšnjo rešitev nekaterih problemov. Zahtevajo namestitev javnega telefona, podaljšanje avtobusne proge štev. 1 do Kazermet, čiščenje velikega dvorišča, povečanje službe za odnašanje smeti, ustanovitev občinskega vrtca, šolski avtobus v prihodnjem šolskem letu.

V PRIREDBI DRUŠTVA «OTON ŽUPANČIČ»

V Štandrežu bodo igrali na prostem «Miklovo Zalo»

V četrtek so ustanovili dramsko družino
Za načelnika je bil izvoljen Miloš Tabaj

V Štandrežu so člani prosvetnega društva «Oton Župančič» pričeli z vajami za uprizoritev igre «Miklova Zala». To igro so člani istega društva igrali že pred desetimi leti in takrat je doživela izreden uspeh, saj so takrat v Štandrež prišli ljubitelji slovenske besede z vseh naših krajev. V Štandrežu je v prvem desetletju po vojni zelo uspešno delovala dramska družina društva «Oton Župančič», v zadnjih letih pa je v okviru tega društva deloval samo pevski zbor, sestavljen iz mladih fantov, ki jih še vedno z uspehom vodi Franc Lupin.

Ze na občnem zboru društva, ki je bil pozimi, so se člani ogreli za obnovitev dramske družine in izbira je padla spet na «Miklovo Zalo». Odbor društva je v tem času pripravil vse potrebno, da bi z delom pričeli čimprej in v četrtek so na društvenem sedežu ustanovili dramsko družino, ki bo delovala v okviru prosvetnega društva. Za načelnika družine je bil izvoljen Miloš Tabaj, med razne člane so porazdelili vloge, določili vaje in vse kar je potrebno za uspeh te hvalevredne iniciative. Vaje bodo imeli trikrat tedensko, nameravajo nastopiti na prostem v prihodnjem septembru.

Sestanek je vodil društveni predsednik Danilo Nanut, referent dramskega odseka učitelj Jožko Marinič pa je orisal zgodovinski pomen Miklove Zale. Novonastali dramski družini želimo čimveč uspehov.

Veselica v Gabrijah

Nadaljujejo se zabavne prireditve, ki jih na Goriškem prirejajo prosvetna društva in športne organizacije. Te dni je bilo nadvse živahno v Gabrijah, kjer je prosvetno društvo «Skala» priredilo «v ogradi» poleg gostilne «Pri Tinkotu» tridnevno veselico, ki je, kljub razmeroma slabemu vremenu, privabila številno občinstvo. Prireditelji so si največji obisk nadejali v nedeljo zvečer, kar se je tudi zgodilo, žal pa je okoli 22. ure prišla nevihta, ki je spodila vse, ki so se prišli ohladit v ta tudi v najhujši vročini znani in prijetni kotiček.

V nedeljo so se številni pari iz okoliških vasi in furlanskih krajev pomerili v briškoli za bogate nagrade. Prvo mesto je pripadlo Savu Ožbotu in Kogoju iz Rupe, ki sta dobila vsak svoj pršut; na drugem mestu sta pristala Mario Malič in Raimund Hlede, oba iz Gabrij, ki sta si pršut razdelila na polovico, tretja in četrta nagrada pa sta odromali v Ronke in v Zdravščino. Vse tri večere je za ples igral zabavni ansambel «Galeb» iz Nove Gorice, ki je bolj kot zadovoljil s svojim širokim izborom zabavnih in med njimi tudi slovenskih popevk ter je v nedeljo zvečer nastopil tudi s svojo popevkarico.

V Posočju upada število brezposelnih

Statistike ponovno beležijo zmanjšanje uradnega števila brezposelnih in resnici na ljubo moramo reči, da so te statistike le uradnega značaja, kajti težko je danes najti na Goriškem dejansko brezposelne ljudi, saj je število jugoslovanskih državljanov, ki opravljajo pri nas najrazličnejše poklice, iz dneva v dan večje. Vendar le ohranjajo številni ljudje vpis v seznam brezposelnih v upanju, da bi morda svoj položaj izboljšali.

S področja kmetijstva beleži statistika 12 brezposelnih, s področja industrije 1.388, s področja prevozov 91, v trgovini jih je 268, v terciarnih dejavnostih 67, uradnikov je 404, raznih poklicev 245, skupno torej 2.475, od katerih sta dve tretjini moških. Zelo veliko je med temi mladine, ki išče prvo zaposlitev, precej pa je tudi upokojencev, ki bi se radi zaposlili.

V februarju so zaposlili 747 delavcev in uradnikov, od teh 112 samo v mestu Gorica. V primerjavi z januarjem se je uradno število brezposelnih zvišalo za 86 enot. V februarju niso zabeležili nobenega odhoda na delo v inozemstvo.

Novo deželno združenje proizvajalcev sadja in zelenjave

V Gorici so v teh dneh na pobudo deželne ustanove za kmetijstvo ER SA in s sodelovanjem treh strokovnih kmetijskih zvez ustanovili Združenje sadno - vrtnarskih proizvajalcev naše dežele.

Novo združenje bo povezovalo celotno proizvodnjo sadja in zelenjave, prodajo teh pridelkov, usmerjalo bo kmetovalce k gojenju tistih vrst pridelkov, ki bodo šli lažje v denar. Združenje bo imelo na razpolago hladilnike in uredilo bo tudi koristno prodajo sadja in zelenjave. Ta iniciativa ima finančno podporo Skupnega evropskega tržišča in deželne ustanove za razvoj kmetijstva. Zaradi tega vabijo iniciatorji, da se prizadeti kmetje polnoštevilno včlanijo v združenje. Sedež tega je na sedežu ERSA v Gorici, Korzo Italija 55

Poletni urnik Kmečke banke

Kmečka banka v Gorici obvešča svoje kliente, da bo od 1. julija poslovala po novem poletnem urniku. Banka bo odprta od 8.30 do 12.30, popoldne pa od 16. do 16.45. Ob sobotah bo banka zaprta.

v slovenskem otroškem vrtcu v Ulici Croce so otroci priredili ob zaključku šolskega leta zelo lepo razstavo

Slovesna otvoritev novih prostorov SKGZ in njenih članic

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vse zbrane goste in domačine je v imenu SKGZ in vseh organizacij in ustanov, ki bodo imele svoje sedeže v novih prostorih, pozdravil namestnik tajnika SKGZ dr. Mirko Primožič, ki je med drugim dejal:

«Društva in organizacije goriških Slovencev so že večkrat menjala svoje prostore. V teh 25 povojnih letih so se nastanjale križem po Gorici v ne zmeraj primernih prostorih, kar je odražalo hude razmere, v katerih so Slovenci živeli in delovali v teh povojnih letih. Le pred 16 leti so dobile skupni sedež v Ascolijevi ulici, od koder se danes preseljujemo.

Z velikim zadovoljstvom prihajamo v dostojnejše in dostojanstvenejše, pa tudi v funkcionalne prostore, v katerih bodo člani in sodelavci naših društev in ustanov nadaljevali iz raširjali delovanje, ki je med Slovenci na Goriškem ponovno sproščeno zaživelo v jutru svobode v maju 1945.

To delovanje, ki je bilo in je mogoče samo s potrpežljivim osebnim doprinosom in z veliko mero idealizma vsakega posameznika, zaobjema danes vsa področja našega manjšinskega delovanja in izpričuje obenem potrebo in življenjsko moč našega človeka. S ponosom lahko stopa v te prostore. Njegov trud pa bo zadostno poplačan šele takrat, ko bomo z zgraditvijo Kulturnega doma, za katero se že dalj časa borimo, zapolnili zevajočo praznino in postali tako učinkovitejši v našem narodnoobrambnem delu.»

Po nagovoru dr. Primožiča se je odvil kratek toda kvaliteten kulturni program, ki sta ga izpolnila pianist in profesor na goriški podružnici glasbene šole GM Aleksander Vodopivec ter pesnik Filibert Benedetič. Prof. Vodopivec je naprej zaigral na klavir dve Chopinovi etudi in nato še sedem Tajčevičevih balkanskih plesov, Filibert Benedetič pa je prebral štiri svoje zelo občutene in vsebinsko aktualne pesmi. Končno je prof. Milko Rener predstavil še štiri mlade goriške umetnike slikarje Jožeta Ceja, Demetrija Ceja, Vladimirja Klanjščka in Andreja Košiča, ki so s svojimi novejšimi slikami okrasili stene sob in tudi ob tej priložnosti potrdili svoj ustvarjalni umetniški elan.

Slovesnost se je potem nadaljevala ob pogostitvi vseh prisotnih in ob prijetnem kramljanju ter zadovoljnih komentarjih ob tej novi pridobitvi, ki je kljub svoji pomembnosti sicer res — kot je poudaril dr. Mirko Primožič — prehodna do zgraditve Kulturnega doma, ki pa že danes odpira nove možnosti in nudi nadvse ugodne pogoje za novo delo z novim zagonom. Na goriških prosvetnih, kulturnih, gospodarskih, socialnih planinskih in mladinskih delavcih je sedaj, da te nove ambientalne pogoje in možnosti, ki jih nudijo, do kraja izkoristijo z novimi delovnimi uspehi v korist vse slovenske narodne skupnosti na Goriškem in v Italiji.

Zato z našimi čestitkami k novi pridobitvi tudi naše najboljše želje za nadaljne delo.

DREVI NA GRADU V VIDMU

Celovečerni koncert filharmonije iz Ljubljane

Dirigent Karlo Munih, solist Dejan Bravničar

Drevi bo filharmonični orkester iz Ljubljane gostoval v koncertni dvorani na gradu v Vidmu. Nastop sodi v program kulturnih menjav med videmsko prestolnico ter Ljubljano, ki se uspešno razvijajo in trajajo že nekaj let. Ljubljanska filharmonija je v Vidmu že star gost. Vsakokrat je bil njen nastop zelo zapažen dogodek na visoki vsebinski ravni ter bo po vsi priliki takšen tudi danes.

Na sporedu je Čajkovski, prvič bodo predstavili skladbo domačega avtorja Škerjanca ter zaključili s Hačaturjanovim koncertom za violino. V njem bo nastopil znani slovenski violinist Dejan Bravničar, ki je že igral v Trstu, Gorici in v Vidmu ter se je vzgajal na Santa Cecilia v Rimu ter pri Ojstrahu v Moskvi.

Orkester se bo predstavil pod novim vodstvom dirigenta Karla Muniha, ki prihaja prvič v Videm, vendar ima za seboj vrsto uspelih nastopov od 1963. leta dalje, ko je pristopil k filharmoniji. Klavir in kompozicijo je študiral pri Matačiču v Frankfurtu.

Ob tej priliki bodo ugledne slovenske glasbenike spremljale visoke osebnosti slovenske republike in ljubljanske občinske skupščine. Prireditev bo izpeljana pod skrbnim vodstvom videmskega odbora za kulturne menjave, ki mu predseduje odvetnik Turello, predsednik videmske pokrajine. Prireditev sodi v okvir povezovanja med narodi ter utrjevanja medsebojnega prijateljstva. Pričetek koncerta ob 21.15. Vstop prost.

Novi vozni redi mestnih avtobusov

Mestno avtobusno podjetje javlja, da bodo uvedli od nedelje, 28. junija t. l. dalje nov prazični voz. red na progah štev. 6 (Travnik-Pokopališče) in štev. 7 (Travnik-Oslavje).

Na progi štev. 6 bodo odhodi s Travnika ob 9., 10., 11., 12., 16., 17.15, 18. in 19. uri. S pokopališča pa bodo avtobusi vozili ob 9.20, 10.30, 11.30, 12.30, 16.35, 17.35, 18.30 in 19.20.

Na progi štev. 7 bodo odhodi s Travnika ob 9.35, 12.35, 16.50 in 19.35. Z Oslavja pa bo odhod ob 9.45, 12.45, 17.00 in 19.45.

Nagrade za teze o problemih Goriške

Pokrajinska uprava razpisuje izredne enkratne nagrade v znesku 100.000 lir vsaka za diplomske teze, ki jih bodo branili na univerzah študentje, ki imajo stalno bivališče na ozemlju goriške pokrajine. Teze morajo obravnavati teme značilne za Posočje.

Tozadevne prošnje na kolkovanem papirju za 400 lir je treba poslati, skupno s kopijo teže, na pokrajinsko upravo, Korzo Italija 55, Gorica.

Menični protesti v maju

Na Goriškem so v prvi polovici prejšnjega maja zabeležili 344 meničnih protestov, ki so po občinah takole razdeljeni:

Kopriva 3, Krmin 13, Doberdob 5, Dolenje 1, Fara 2, Foljan 7, Gorica 104, Gradiška 9, Gradež 17, Mariano 1, Medea 1, Tržič 102, Romans 2, Ronke 40, Zagraj 11, San Canzian 11, Šlovrenc 2, San Pier 2, Štarancan 7, Turriaco 1, Villesse 3.

Med slovenskimi občinami je tokrat v seznamu samo doberdobska. Tu so zabeležili proteste v višini 20.000, 6.000, 25.000, 90.000 in 56.500 lir. V Gorici so enemu podjetju protestirali štiri menice s skupni vrednosti 12.000.000 lir, v Tržiču pa eno menico v vrednosti 1.345.334 lir.

● V soboto so v veliki večini stavkale uslužbenke goriške Stande (sindikalno poročilo govori o 97 odstotkih stavkujočih). Stavko so proglasile v vsedržavnem merilu tri sindikalne organizacije, ki se borijo za novo delovno pogodbo v tako velikih trgovskih podjetjih.

Z otvoritve novega sedeža SKGZ in njenih članic: zgoraj F. Benedetic recitira svoje pesmi, spodaj klavirski koncert A. Vodopivca

Na rallyju ponesrečena goriška avtomobilista

V noči od nedelje na ponedeljek se je ponesrečila goriška avtomobilska dvojica, ki je sodelovala na rallyju ob vzhodnih Alpah. Luigi Aguzzoni, star 25 let, stanujoč v Ul. Alfieri 2, ki je vozil avto renault, si je zlomil desno ramo in se potolkel po raznih delih telesa; v bolnišnici so ga pridržali na zdravljenju za 30 dni. Njegov sovozač, 25-letni Arminto Cerchiari iz Tržiča Ul. Piave 16, pa si je zlomil desni kolk ter se bo prav tako zdravil mesec dni.

Avtomobilista sta se ob 2.45 prevrnila zaradi spolzkosti ceste na ovinku pri Nemah ter so ju z rešilnim avtomobilom pripeljali v goriško bolnišnico. Nesreča se jima je pripetila štiri ure po startu. Udeleženci tekmovanja v tej pravilnostni vožnji so startali v nedeljo ob 22. uri v Vidmu ob prisotnosti podtajnika Torosa. Na startu je bilo kljub nevihti, ki se je razdivjala ravno med odhajanjem tekmovalcev, okoli 2.000 ljubiteljev tega avtomobilskega športa.

DEŽURNI LEKARNI

V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna SORANZO, Verdijev korzo 57, tel. 28-79.

V TRŽIČU

V Tržiču je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna RISMONDO, Ul Enrico Toti, tel. 72701.

Partizani in aktivisti NOB: spomnite se Cerknega!

Iz goriškega matičnega urada

V goriški občini se je v dneh 24 in 25 junija rodilo 10 otrok, sedem oseb pa je umrlo.

Rojstva: Maria Enedina Tedino, Claudio Sansa, Manuela Fischanger, Sandra Ermacora, Anna Rizzatti, Marco Ciani, Claudia Alt, Massimo Nardini, Sabrina Nocent, Michela Callegari.

Smrti: 92-letni Giuseppe Giadrossi, tri ure star deček Massimo Zuccheri, dva dni star deček Marco Sellan, 79-letni upokojenec Vito Longo, 65-letni upokojenec Edoardo Visintin, 62-letni delavec Giuseppe Pertini, 70-letna gospodinja Margareta Batič vd. Paulin.

26. junija se je v Gorici rodilo 7 otrok. Ti so: Teresa Russo, Gaia Finazzer-Flori, Brunella Lupo, Paolo Pastrovicchio, Luigi Bernasconi, Annamaria Skorjanc, Marco Altran.

Kino

VERDI 17.30: «L'uomo di Kiev», E. Hartman in D. Bogarde, v kinemaskopu in barvah, prepovedan mladini pod 14. letom, zadnja ob 22. uri.

CORSO 17.30: «Alfredo il grande», D. Hemmings in M. York. V kinemaskopu in barvah, zadnja ob 22. uri.

MODERNISSIMO 17.30: «I morti non si contano», A. Stephen in M. Damon, v kinemaskopu in barvah, zadnja ob 22.

VITTORIA 17.15: «Sai cosa faceva Stalin alle donne?», S. Bendi in B. Benedetti, prepovedano mladini pod 18. letom. Zadnja ob 21.30.

CENTRALE 17.00: «Il pistolero dell'Ave Maria», L. Mann in L. Paluzzi, v kinemaskopu in barvah, zadnja ob 21.30.

AMERIŠKI ZNANSTVENIKI OBTOŽUJEJO...

Biološko uničevanje Vietnama in Kambodže

Ko se bodo borbe končale, se bodo težave šele začele
Razni strupi so že prepojili zemljo - Uničevanje nasadov

Ukaz predsednika ZDA Nixona, da naj ameriške čete vdro iz Vietnama v Kambodžo, da bi uničile ali vsaj pregnale «infiltrirane severnovietnamce in vietkongovce», je doživel v ameriški javnosti splošno in vsestransko obsodbo. Res redki so bili tisti Američani, ki so se postavili na njegovo stran in vedno več Američanov se je opredeljevalo proti njemu in to kljub temu, da je skušal na vse pretege prepričevati ameriško in svetovno javnost, da bodo ameriške čete ostale v Kambodži le do konca tega meseca, torej do jutrišnjega dne. Še več, ameriški vojski je «dovolil», da sme prodreti v notranjost le do določene meje in niti metra več. Hkrati pa je vendarle «pristal», da se bodo iz Kambodže umaknile pehotne enote, dočim da bo letalstvo še vedno «pomagalo» sajgonskim silam v borbi proti «napadalnim komunističnim silam».

Ne maramo biti preroki, ali bo Nixon besedo držal in bo ukazal vsej vojski, da se umakne iz Kambodže. Danes ko iz Washingtona poročajo, da se ameriške enote umikajo iz Kambodže, bomo navedli nekaj podatkov, ki prihajajo neposredno iz ameriških krogov, nekaj podatkov, ki posredno vsaj obsojajo vso Nixonovo politiko v tem delu sveta. Za kaj gre?

Skupina ameriških biologov z univerze Stafford meni, da so ameriški bombni napadi na Vietnam, da je ameriško «opraševanje» celih področij s sredstvi za uničevanje vegetacije močno oškodovalo Vietnam in to za daljšo dobo. In kar velja za Vietnam, velja v zadnjem času tudi za Kambodžo, oziroma za vsa tista področja Indokine, nad katerimi se znaša ameriška vojska v borbi proti tako imenovani rdeči nevarnosti.

«Ko se bodo borbe končno zaključile», pravi poročilo biološke študije, ki so jo sestavili strokovnjaki vseučilišča Stafford, *«se bodo težave šele začele»*.

Rezultati študije, ki so je sestavili profesorji katedre za biološke vede na tem znanem ameriškem vseučilišču in ki jih je objavila neka ameriška strokovna revija, so porazni. Poročilo nosi dokaj značilen naslov: «Uničevanje Indokine — dediščina naše navzočnosti». V poročilu ameriški strokovnjaki pravijo, da je proizvodnja kaučuka zaradi delovanja sredstev za uničevanje rastlinstva zmanjšana v Vietnamu za 25 odst., v Kambodži pa celo za 40 odst. Kakor je znano, si ameriška vojska v borbi proti «rdeči nevarnosti» pomaga tudi z najrazličnejšimi sredstvi, s katerimi uničuje vse, kar je zelenega. S posebnimi strupi posipa gozdove in v kratkem se z drevja usuje vse listje, tako da borci vietnamske osvobodilne vojske nimajo v gozdovih zaželenega kritja. Toda ameriška vojska se ne omejuje pri tem le na gozdove, pač pa uporablja ta sredstva tudi na riževih poljih, na sadnih nasadih, skratka povsod, koder ji pride prav.

V poročilu teh ameriških strokovnjakov je govor tudi o tako imenovanih herbicidih. Kot je znano, uporabljajo herbicide v vseh industrijsko in kmetijsko razvitih področjih sveta, ker s herbicidi uničujejo plevel. Toda Američani uporabljajo herbicide, ki jih še niso preverili in ki so izredno učinkoviti. Ta sredstva uporabljajo na velikanskih področjih, tudi na riževih poljih da uničijo ves pridelek. Znanstveniki se v svojem poročilu ne omejujejo le na to, da opozarjajo na škodo na riževih poljih, pač pa opozarjajo tudi na poznejše posledice. Po njihovem poročilu je zemlja velikanskih področij že natopljena in prepojena s kemičnimi sestavinami in spojinami, ki postajajo nevarna tudi za mnogo širša področja kajti herbicidi in ostala kemična sredstva se z odtokom voda odtekajo v reke. Zastrupljena voda rek, s katero namakajo druga področja, zastruplja nova področja, nove nasade. Hkrati pa herbicidi in drugi strupi uničujejo floro in favno v vseh vodnih tokovih.

Ameriški strokovnjaki v svojem poročilu pravijo, da so bombni napadi in uporaba herbicidov pustila za seboj predele, ki so v nekih primerih zelo podobni puščobi na Lunini površini. Znanstveniki pravijo dobesedno: ko se bo bombardiranje in posipanje s herbicidi prenehalo, bo za tem *ostalo na desettisoče kvadratnih kilometrov površin brez vsakršne vegetacije, koder bo zemlja trda kot kamen, požari pa so uničili gozdove, da ne bodo več zrasli. Vietnam in del Kambodže bo tako ostal pust.*

Pred časom smo pisali, kako žalostne posledice pušča za seboj ameriška vojska v Vietnamu, kjer je že na stotisoče pohabljenih otrok in drugih invalidov. Pisali smo tudi o opustošenih vaseh in naselij. Danes dodajamo mnenje samih Američanov, ki kot znanstveniki obsojajo ameriško navzočnost ne samo v Vietnamu, ampak tudi v Kambodži, od koder naj bi se ameriška vojska umaknila, kot je obljubil Nixon, danes. Tudi če bo Nixonova obljuba držala, je bila dosedanja navzočnost ameriške vojske v Kambodži porazna, kajti k tisočem mrličev in k požigom celih naselij je treba dodati še to, kar navajajo ameriški znanstveniki: uničenje flore in favne s požari in kemičnimi sredstvi.

Za ameriško vojsko in njenimi zavezniki ostaja v Kambodži le puščoba, kot to kaže gornja slika. Odtod obsodba ameriških znanstvenikov

Meteoriti v laboratoriju

MOSKVA, 29. — Sovjetski znanstveniki so na Zavodu za geokemijo in analitično kemijo znanstvene akademije v Sovjetski zvezi v laboratoriju izdelali snovi, ki so značilne za meteoritsko strukturo. V Dubnu so namreč znanstveniki izpostavili žarčenju zmesi metana, amoniaka in vode ter ogljikovega oksida in drugih plinov. Žarčenje so povzročili v pospeševalniku in s tem poskusom izdelali osem amino kislin. Kasneje so dokazali, da dobimo snov z enako strukturo, ki je nastala zaradi žarčenja v vesolju, v ostankih meteoritov.

Ta teorija naj bi razložila tudi izvor različnih organskih snovi na Zemlji. V začetku svojega razvoja je namreč Zemljo obdajala redkejša atmosfera kot danes in je zaradi tega kozmično žarčenje intenzivneje delovalo nanjo. Prav zaradi tega naj bi, po mnenju sovjetskih znanstvenikov, nastale na Zemlji različne organske strukture.

RADIO VELEVIZIJA

TOREK, 30. JUNIJA 1970

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.00 «Pratika»; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Orkester Bevilacqua; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Orkester Rugolo; 19.45 Zborovsko petje; 20.00 Šport; 20.35 Granados: «Goyescas»; 20.55 Pogled za kulise; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 12.45 Tretja stran; 15.10 Juke box; 15.40 Radijska priredba; 16.30 Ščepec poezije.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.00, 15.00, 16.30, 18.00, 20.15, 23.30 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.40 Vesela glasba; 9.45 Plošče; 10.00 Pod senčnikom; 10.45 Glasbeni vrtiljak; 11.15 Plošča sledi plošči; 11.30 Trobentač Winding; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Jugoslavija v svetu; 14.30 Operne arije; 15.00 Orkestri; 18.10 Plošče RCA; 18.30 Tretja stran; 18.45 Trio Ars Nova; 18.15 Mala biblioteka; 20.00 Orkester Goodman; 20.30 Prenos RL; 23.10 Motivi za vsakogar.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00 Poročila; 8.30 Plošča za poletje; 9.00 Vi in jaz; 12.10 Kontrapunkt; 12.40 Ljudje in dogodki; 13.15 Plošča za poletje; 16.00 Program za mladino; 18.00 Dnevna kronika; 18.20 Popevke 19.05 Plošče; 20.20 Gluckova opera «Orfej in Evridika»; 22.30 Glasbena fantazija.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Antonio Guarnieri; 9.00 Romantika; 10.00 Radijska priredba; 10.15 Peppino di Capri; 10.35 Telefonski pogovori 12.35 Posebni dopisnik; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako; 16.00 in 16.35 Plošča za poletje; 17.55 Glasbeni aperitiv; 19.05 Program s Sergiom Endrigom; 19.30 Po večernih vesteh Tour de France; 21.40 Neapeljske melodije; 22.10 Beethovnove skladbe; 22.43 Radijska priredba.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Sodobna ital. glasba; 11.45 Baročne sonate; 12.20 Glinka: «Ivan Susanin»; 14.00 Skladbe za pihala; 14.30 Plošče resne glasbe; 15.30 Simf. koncert; 17.10 Angleščina; 17.40 Jazz; 18.45 Manjšine v ZDA: Judje; 19.15 Koncert; 20.20 Sonate za violino in bas; 21.30 Mozart in Bach; 22.10 Prejeli smo.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.05 Schubertove skladbe; 9.15 Scarlatti in Haydn; 9.40 Sodobna ital. glasba; 10.20 De Falla: «El sombrero des tres picos»; 11.00 Vivaldijeve skladbe; 11.55 Dvorakova sonatina, opus 100; 12.30 Cavalli: «Dido»; 13.30 Straussova glasba

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00 in 20.30 Poročila; 7.50 Na današnji dan; 8.15 Inform. oddaja; 9.10 Operna matineja; 10.05 Počitniško popotovanje; 10.25 Slov. narodne; 10.45 Pihalni orkester; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Pianistka Dubravka Tomšič; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Lepe melodije; 14.30 Priporočajo vam...; 15.10 Mladinska instrumentalna glasba; 15.25 «Na poti s kitaro»; 15.40 Prijetni zvoki; 16.40 J. Offenbach: iz opere «Hoffmannove pripovedke»; 17.00 Vsak dan za vas; 18.10 Koncert Simf. orkestra RTV; 19.00 Aktualnosti; 19.15 V torek nasvidenje!; 20.15 Ansambel M. Kumra; 21.00 Melodije; 21.30 Od premiere do premiere; 22.25 Lahka glasba; 23.15 Jug. glasba; 24.05 S. Mihalić: Pesmi; 00.15 Popevke; 00.40 Orkester Müller.

ITAL. TELEVIZIJA

13.00 Slikanice, 13.30 Dnevnik; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za mladino; 19.15 Nabožna oddaja; 19.45 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 O'Neill «Hughie»; 22.10 Pavel VI. — zgodba nekega duhovnika; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Iz dneva v dan; 22.05 Program za mladino

JUG. TELEVIZIJA

18.45 M. Šušmel: Jure slon; 19.00 Risanka; 19.15 Obzornik; 19.30 Narodno zabavna glasba; 20.00 Mozaik; 20.05 Športna rekreacija; 20.25 Ali je leva roka enakovredna desni?; 20.30 Nepozabno poletje mladih raziskovalcev; 21.35 «Sekira» — film; 23.25 Bamberški simfoniki.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Neki posel se bo dobro končal, toda drugič več previdnosti. Sreča je na vaši strani tudi kar se ljubezni tiče.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ideja nekega sodelavca je odlična. Izkoristite jo. Nekdo vam podtika lažne vesti.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Izkoristite vse priložnosti, ki se vam nudijo. Zvečer zabava ali prijetno razvedrilo.

RAK (od 22.6. do 22.7.) V poslovnem življenju ali v službi kaka težava. Tudi v družini čudno razpoloženje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Navdušenje, s katerim se boste lotili nekega dela, bo razočarano. Preveč ste z glavo v oblakih.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dobro preučite osnove vašega gospodarskega stanja. Nekaj ne gre prav.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Uveljavili se boste s svojimi izvirnimi idejami, ki bodo lepo sprejete. Ne vsiljujte svojih čustev.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) Nekoliko popustljivi ste, seveda na lastno škodo. Zelo važen sklep, ki se ne tiče le vas, pač pa vse družine.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Skušajte se izogniti prenaglim odločitvam. Preveč ste impulzivni, s čimer si kvarite ugled.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Burno poslovno razpoloženje, ki bi ga vi lahko izkoristili. Večer skušajte prebiti v veseli družbi.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Nekdo se skriva v vaše poslovne zadeve, da bi vas spodkopal. Pazite na nesporazume, ki bi znali postati nevarni.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Priložnosti so dobre, vprašanje je, če jih boste znali izkoristiti. Oseba, ki jo imate radi, ne zasluži ljubezni.

NOVE KNJIGE

Alain Fournier:

Veliki Meaulnes

Francoski pisatelj Alain Fournier s pravim imenom Henri Alban Fournier se je rodil leta 1886 v Chapelle d'Angillonu. Izhajal je iz učiteljske družine in se je po enoletnem poskusu v mornariški kadetnici odločil rajši za študij filozofije. Tega pa ni dovršil, pa tudi poskus, da bi postal uradnik, ni rodil sadov. Tako se je skromno preživljal z literaturo, dokler ni osemindvajsetleten, prvo leto vojne oktobra 1914, padel na nemški fronti.

Alain Fournier je napisal pravzaprav en sam roman VELIKI MEAULNES, vendar si je s tem delom, ki pomeni novost za evropski in svetovni roman, pridobil trajen sloves. Ta roman je pisateljevo ime ponesel po vsem svetu. Zdaj tudi mi Slovenci to delo dobivamo v slovenskem prevodu. Roman Veliki Meaulnes je izdala založba Mladinska knjiga v svoji zbirki Levstikov hram, kot izredno publikacijo. Prevedla pa ga je Djurdja Flerè, ki je za slovenske bralce napisala tudi krajšo spremno besedo o pisatelju, značaju njegovega romana in pomenu tega za svetovno književnost.

Morda bodo današnji slovenski bralci nekoliko razočarani nad tekstom in bodo zaradi napovedi pomena tega dela pričakovali preveč. V resnici to krhko branje za današnjega, v življenju zasidranega, realistično vse preveč usmerjenega bralca, ne bo posebno privlačno. Oziroma mu vsaj ne bo nudilo tistega, kar je pred petdesetimi leti nudilo takratnemu bralcu. Gre pa vendarle za svojevrstno delo, ki ga je vredno prebrati in poznati. Za delo, ki pomeni morda bolj kot zaradi svoje vsebine, zaradi svojega značaja in načina pripovedi prelomnico v razvoju modernega romana.

VELIKI MEAULNES je neke vrste biografski roman. V njem je pisatelj združil vse, kar je sam osebno doživel. Kljub temu pa je zgodba tega pripovednega dela precej skromna. Poleg pisatelja samega, ki pripoveduje zgodbo iz svoje mladosti, je glavni junak «Veliki Meaulnes» mlad fant, ki pride v pisateljev kraj, da se izšola za učitelja, stanuje pri pisateljevem očetu, učitelju, doživi ljubezensko srečanje z lepo Ivano Galaiško, potomko obubožanega graščaka, se z njo poroči, jo zapusti, in ko mu ta na porodu umre, ostane sam z otrokom. Pisatelj sam doživlja vso tragično zgodbo, ki je dejansko njegova zgodba; le da se mu ženska predstavlja v treh variantah, prav tako se mu njegova lastna osebnost razcepi v troje.

Toda, kot rečeno, zgodbe skoraj ni, ali pa je ta vseskozi tako krhka, da je skoraj neponovljiva. Pisatelju vsekakor ni šlo za prikaz zgodbe, ki bi jo lahko v docela drugačni obliki, krajše in bolj neposredno posredoval bralcu. Tako pa je ves skoraj 250 strani knjige velikega formata obsegajoči roman, ena sama pronicljiva pripoved, ki je bolj izpoved, bolj psihološko slikanje življenja, kot pa pripovedni tekst. Prav zaradi načina pripovedi, zaradi oblike, predstavlja Veliki Meaulnes svojevrsten prelomni tekst v zgodovini sodobnega romana.

Kot reakcija na romantični roman 19. stoletja je Alain Fournier prinesel v roman nove, originalne vrednote, predvsem pa poetičnost. Zato ga štejejo za začetnika poetizacije modernega romana. Med elemente poetizacije sodi vsekakor prikaz otroštva in otroškega sveta, pri čemer je tudi vse dogajanje slikano s perspektive otroškega gledanja.

Psihološka pronicljivost, psihološko poglobljeno slikanje življenja je drug tak element pisateljeva pripovedovanja, ki dopolnjuje poetičen stil. Prav to mešanje otroškega, sanjskega sveta in realnega življenja, vse to ustvarja svojevrstno pripoved, ki je morda danes že malce tuja.

Seveda je ta literatura daleč od problemov današnjega človeka, daleč od problemov današnjega sveta. Teh problemov ne rešuje. Rešuje pa psihološke probleme vsakega človeka, njegove notranjosti, izpoveduje človekova notranja zaznavanja, njegova čustva in tako ostaja za vedno in občečloveška.. Da ta svojevrsten a v svetu dobro znan roman spoznamo, je vsekakor prav, da smo ga dobili tudi v slovenskem prevodu. Pa čeprav kot roman pri bralcih, ta tekst verjetno ne bo naletel na tak sprejem, kot bi ga morda glede na literarni pomen dela pričakovali.

Sl. Ru.

«Božanska komedija» v armenščini

MOSKVA, 29. — Pred nedavnim so na novo prevedli v armenski jezik Dantejevo «Divino Commedio», ki je bila prvič prevedena v ta jezik pred več kot sto leti. Novi prevod je preskrbel A. Tajan, delo je izšlo v nakladi 10.000 knjig, ilustrirano pa je z miniaturami znanih italijanskih mojstrov XV. stoletja. Leta 1875 je izšla v Benetkah knjiga s prvimi odlomki Dantejevega dela, kasneje je prvi poskušal prevesti «Divino Commedio» v moderno armenščino Arsen Gazikian. Leta 1902 so v Benetkah natisnili prvi del pesnitve: «Pekel», ki so ga pozneje večkrat ponatisnili. Sledila sta dva nova prevoda, prvega je preskrbel Otanes Pirojan in so ga natisnili zopet v Benetkah, drugega pa so natisnili v Kairu in je zanj poskrbel Grant Alatin.

V sovjetskem delu Armenije je prvi prevedel Dantejevo delo pesnik Vagarshak Norents, nekatere speve «Pekla» pa so natisnili v Erevanu leta 1936. Kasneje je založba «Ajastan» poverila prevod cele «Divine Commedie» A. Tajanu in izdala leta 1947 «Pekel», pet let kasneje «Vice», leta 1959 pa «Nebesa».

* * *

WASHINGTON, 29. — Združene države so se umaknile z mednarodnega filmskega festivala v Karlovyh Varyh. Festival bo od 15. do 26. julija in ZDA so se že prijavile za uradno sodelovanje na njem. Sedaj pa so se, kot je rekel direktor ameriškega informacijskega urada Frank Shakespeare, umaknile in sicer zato, «ker ne morejo sprejeti nesprejemljivih pogojev», ki da jih vsiljuje praška vlada.

Pravzaprav je razlog za ameriški odstop dokumentarec z naslovom «Czechoslovakia 1968». Gre za štirinajstminutni dokumentarni film, ki prikazuje dogajanja na Češkoslovaškem od leta 1918 do avgusta 1968, ko so Češkoslovaško zasedle sovjetske čete.

Rafael Perhauc:

Delež Slovencev pri uporu mornarjev v Boki Kotorski leta 1918

XII.

Ta skupina upornikov je čakala v Boki ladjo, ki jo bo prepeljala v severno Dalmacijo, Istro, Trst, Primorsko in Slovenijo. Ostali — njih 18 — so kak dan prej odpotovali z železnico iz Zelenike preko Bosne proti svojim domovom.

Iskali smo podatke za ladjo Caterina Gerolimich v raznih almanahih in drugih knjigah, kjer so popisane vse trgovske ladje, toda o ladji Caterini ni nikjer sledu. Pisch Frei in Swoboda omenjata, da je to bila stara transportna ladja, Stulli govori le o «zaporniški ladji» (v narekovaju) in ne dodaja imena, Plaschka pa te ladje sploh ne omenja. Tudi mi smo začeli dvomiti, če se je ta ljadja dejansko tako imenovala in smo se obrnili na pred kratkim preminulega don Nika Lukovića iz Prčnja pri Kotoru, ki je bil v času upora vojni kurat in je izpovedal na smrt obsojene upornike. Don Luković nam je zagotovil, da se je ladja zanesljivo tako imenovala (pismo don Lukovića je v Muzeju v Piranu). Ko smo kasneje prišli do dnevnika Josipa Rodiča, katerega bomo v odlomkih objavili v nadaljevanju, smo tudi našli ime Caterina G., ladjo na katero so premestili internirane upornike iz bližnjih trdnjav dne 14. septembra. Zanimivo je, da celò društvo Gerolimich v Trstu nima podatkov za to ladjo, oz. ima podatke za svoje ladje le od leta 1922 dalje. Končno nam je prišla v roke mala knjižica avstrijskega stotnika O. Joryja o razporeditvi avstrijske vojske, vojne in trgovske mornarice (Graz 1914) in v tej knjižici je vpisana Caterina Gerolimich z naslednjimi podatki: grajena v Trstu 1912 (v flotno listo 1914 R.P.), BRT 5515, NRT 3521, stroj 2100 konjskih moči, nosilnost 7800 ton.

Torej ne stara transportna ladja, marveč najnovejša v tedanji trgovski mornarici.

Oglejmo si še, kaj je napisal Marušič 41 let po uporu (izvlečki):

«... Izkazalo se je, da vladajo v komiteju velika nasprotja. Namesto, da bi se nekaj podvzelo, kar bi nas privedlo ali vsaj približalo našemu cilju, so ure minevale v brezplodnem razpravljanju, a sklenilo se ni ničesar. V tem vzdušju je potekal ves popoldan, a tudi noč je ostala neizrabljena (mišljena je noč od 1. na 2. II R.P.). Tako se nam je počasi toda gotovo izmikala iz rok absolutna premoč, ki je nismo znali izrabiti. Manjkalo nam je pač močno in preizkušeno vodstvo...»

«... Obtožili so nas veleizdaje, upora in vstaje, to je zločinov za katere za vsakega posebej je bila določena smrtna kazen. Med trajanjem procesa so nas obtožili še posebno komunističnega delovanja. Določili so nam tudi oficirje branilce. Moj branilec je bil dr. Milan Gorišek, rez. stotnik, komandant avtokolone v Kotoru, po poklicu advokat iz S. Lenarta v Slov. Goricah...»

«... oktobrski dogodki 1918 so prehitevali drug drugega. Naš proces je polagoma obtičal na mrtvi točki. Nič več ni bilo zasliševanj, nič več groženj...»

«Dne 5. novembra so se meni in ostalim tovarišem po devetmesečni ječi odprla vrata v novo življenje.

Tako se je odigrala epopeja mornarskega upora v Boki Kotorski pred 41. leti.»

(iz «UPOKOJENCA», Ljubljana, 4/1959)

Gabrijel Marušič se je rodil v Mirnu pri Gorici 2. maja 1890, kjer je tudi umrl 14. februarja 1967 kot upokojen inšpektor poštne stroke.

Korespondenca, ki je Marušiča močno bremenila

V procesnih spisih zoper obtožene upornike iz posadke rušilca Balaton so med drugim tudi tri v slovenščini pisana pisma (dopisnice), naslovljena na Gabrijela Marušiča. Ta korespondenca, ki so jo oblasti našle med Marušičevimi osebnimi stvarmi na Balatonu, je Marušiča močno bremenila kot zelo aktivnega borca v politični propagandi med mornarji, posebno še med Slovenci. Na Marušičevo srečo so ta pisma našli precej dni po končanem uporu, saj bi sicer tudi Marušič prišel pred naglo sodišče. Ta pisma obenem dokazujejo, kako malo previden je bil Marušič, ker jih ni takoj, ko jih je prečital, uničil.

Vsa pisma povzemamo iz Arhivskega Vjesnika IX-1967.

Prvo pismo je pisal Francè Petrca 1917 in se glasi: (točno po orig.)

«Bil sem na upravništvu in uredništvu «JUGOSLOVANA», kjer se mi je reklo, da list redno vsak mesec pošiljajo, a na mornariško pošto Pulj. No, meni se je takoj zdelo, kje potem ostanejo. Zato pa sem prenaredil v upravi vse naslove dotičnih, katere poznam, naravnost na Hercegnovi. Druge liste pa, kar jih ima uprava še na razpolago, jih bom prinesel jaz doli in razdelil.

List z gesto (gesto?, mogoče z geslom R.P.) sem oddal in tudi natisnila se bode dotična stvar. Denar je uprava prejela in sicer nekaj okrog 1.200 Kron.

Drugače pa prokleto slab dopust. Zime ravno ni, a nobene prave zabave in sploh ničesar. Vozil sem se do sem 10 dni, seveda sem trikrat izstopil in malo porokovnjačil, posebno pa še v Zagrebu kar dva dni. No pa saj je še bolje, kot pa tukaj doma prodajati dolgčas.

Nazaj pridem 19. ali 20. tm. In potem pa kmalu, morebiti že drugi dan nasvidenje na pošti!

Nazdar!»

ARHIVSKI VJESNIK, IX-1967, stran 19)

Francè Petrca je bil podoficir — Quartiermeister — torpedne stroke v službi v podmorniški bazi v Gjenoviću, kjer je tedaj vršil službo poštnega podoficirja (iz pisma Adolfa Vončine iz Slovenskih Konjic z dne 11. I. 1970 avtorju tega članka. Vončina je bil v času upora na službi v podmorniški bazi. Pismo Vončine se nahaja v Pomorskem muzeju v Piranu — konec opombe) Na torpedovkah in rušilcih so bili za sprejem in oddajo pošte določeni ladijski telegrafisti, kar je bil Marušič na Balatonu. Zato tudi govori Petrca v pismu o snidenju na pošti. Mišljena je pošta v Hercegnovem, kjer so zbirali in odpravljali vso pošto za mornarico v Boki Kotorski. Po pravilih bi morala biti pošta za vse vojaške ladje naslovljena na «Marinefeldpost Pola», od koder so jo potem — cenzurirano — pošiljali v ista mesta, kjer so ladje v določenem času bile. Če je pošiljatelj vedel, kje je ladja, je pošiljko naslovil kar na ta kraj in pošta je v tem primeru prispela v krajšem času, ker je odpadel ovinek okrog Pulja. Kaže, da do bokeljskega upora ni bila cenzura v Hercegnovem posebno stroga, kar nam priča površno cenzurirana vsebina pisma Petrce. Po uporu so uvedle vojaške oblasti ostrejše cenzurne ukrepe. Vsa pošta za mornarico v Boki Kotorski je morala biti naslovljena na «ETAPPENPOST 267».

Na sliki vidimo, da sta dve razglednici, pisani pred uporom, naslovljeni na «Castelnuovo» (Hercegnovi); drugi dve pisani po uporu pa imata v naslovu samo «Etappenpost 267» brez navedbe kraja. Ni nam znano, kje je bil sedež te nove etapne pošte, v Pulju, Hercegnovem ali kje drugje, vsekakor pa je pomenil ta ukrep strožjo cenzuro v eni sami centralni pošti.

Petrca je po prvi svetovni vojni služil v bivši jugoslovanski mornarici. Dve njegovi sliki, eno kot narednika, drugo kot poročnika, najdemo v albumu slik Ludvika Erjavca v Muzeju Sergeja Mašere v Piranu).

(Ta opomba kakor tudi zgornja *(poštni podoficir)* je napisana zaradi tega, ker v Arh. Vjesniku piše, da *o Petrci nimajo nobenih podatkov, kje je služil med uporom).*

Naslednje pismo je pisal Marušiču disciplinski podoficir — Waffenkuartiermeister — Viktor ŽUŽEK:

«1917, december 17...
Dragi! Z merodajno osebo še nisem prišel skupaj. Sprožil bom misel, naj se oživi J.K. (Janez Ev. Krek — R.P.) agitacija sploh po vsej domovini. Kar se tiče naše stvari, je vse v redu in ti bom poročal. Glej, kam so nas dali! Enkrat je luštno blo, sedaj pa smo zur Kriegszeit. Zakaj ne slikajo vse žalostne mamce in dekleta — zur Kriegszeit!

Nazdar!»

(ibidem, stran 20)

Žužek, ki je igral v uporu vidno vlogo, je bil pred naglim sodiščem v Kotoru oproščen in izpuščen iz zapora. Toda že naslednjega dne — 12. februarja — je bil zopet aretiran in zaprt med ostale upornike najprej v Gordićijsko vojašnico, kasneje v trdnjavo Vermač nad Kotorom. Komanda Boke Kotorske ga je 13. februarja 1918 obtožila vojaškemu sodišču v Kotoru in v obtožbi, med drugim, navaja:

(Nadaljevanje sledi)

Pred uporom je prihajala pošta za mornarico v Boki Kotorski na pošto v Hercegnovi (Castelnuovo) (gornji razglednici). Po uporu je morala vsaka poštna pošiljka biti naslovljena na «Etappenpost No. 267», kjer je bila centralizirana strožja cenzura (spodnji razglednici)

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA

DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

ENEL

Direzione Generale - Roma, Via G. B. Martini, 3

IZŽREBANJE OBVEZNIC

S 1. julijem se bodo izplačevale, po nominali, spodaj navedene izžrebane obveznice Enel:

6% 1965 - 1980 Europa glavnica 6.000.000.000 lir
6% 1966 - 1986 II izdaja glavnica 3.000.000.000 lir

Izplačevanje se bo vršilo pri običajnih pooblaščenih bančnih zavodih.

Obvestilo s številkami izžrebanih obveznic je na razpolago imetnikom obveznic pri istih denarnih zavodih.

Brezplačna služba za preverjanje izžrebanj

Ustanova Enel brezplačno skrbi za preverjanje tako izplačljivih vrednotnic kot tudi obveznic, ki bodo izžrebane za nagrajevanje.

Imetniki obveznic, ki nameravajo izkoristiti to storitev, morajo sporočiti na Enel = Ufficio Titoli: Via G. B. Martini 3 — 00198 Roma ali na poštni predal štev. 386-00100 Roma: številke obveznic, posojilo, na katero se nanašajo, datum emisije ali lik osebnosti, ki je prikazana na obveznicah.

KOLESARSTVO — «TOUR DE FRANCE»

Italijan Zilioli po 3. etapi v vodstvu na skupni lestvici

Tretja etapa kolesarske dirke «Tour de France» je bila razdeljena na dva dela. V ekipni vožnji na kronometer si je zagotovila zmago ekipa Faemino, za katero nastopata tudi Merckx in Zilioli. Tako na skupni lestvici po tem delu vožnje ni prišlo do sprememb na lestvici za posameznike. Do sprememb pa ni prišlo niti v drugi poletapi, ker so tekmovalci prispeli na cilj v veliki skupini.

Vrstni red prve poletape za ekipe na kronometer na 10,700 km dolgi krožni progi krog Angersa:

1. Faemino 1.7'13" (20" odbitka Merckx, Zilioli, Van Der Berghe, Antheunis, Hysmans, Swerts)
2. Williem II. - Gazelle 1.8'18" (10" odbitka Van Katwij, Van Der Vlauter, Pijnen, Serpenti, Wagtmans)
3. Molteni 1.8'35" (5" odbitka Boifava, Basso, Shutz, Pecchielan, Van Den Bossche, Tosello, Franco Mori, Anni)
4. Mann - Grundig 1.8'43"
5. Caballero - Laurens 1.8'59" itd.

V drugi poletapi tretje etape je bil vrstni red posameznikov naslednji:

1. Basso (It.), ki je prevozil 140 km dolgo pot Angers - Rennes v 3.19'46" s p. h. 41,980 km n. u. V njegovem času so prispeli na cilj še:
2. Walter Godefroot (Bel.)
3. Cyrille Guimard (Fr.)
4. Eddy Peelman (Bel.)
5. De Vlaeminck (Bel.)
6. Van Ryckeghem (Bel.)
7. Van Den Berghe (Bel.)
8. Grain (Fr.)
9. Nemesio Jimenez (Šp.)
10. Giuseppe Beghetto (It.)

Skupna lestvica:

1. Italo Zilioli (It.) 14.01'41"
2. Eddy Merckx (Bel.) 4" zaost.
3. Georges Van Den Berghe (Bel.) 26"
4. Jan Janssen (Hol.) 27"
5. Charly Grosskost (Fr.) 33"
6. Mogen Frey (Dan.) 43"
7. Cyrille Guimard (Fr.) 47"
8. Walter Godefroot (Bel.) 49"
9. Herman Van Springel (Bel.) 51"
10. Roger de Vlaeminck (Bel.) 55"

Športno društvo Polet z Občin bo v soboto ponovilo svojo izredno uspelo kotalkarsko revijo, na kateri nastopajo njegovi člani. Na sliki (zgoraj in spodaj) so nekateri od mladih kotalkarjev, ki so se letos že predstavili občinstvu s samostojnim večerom

V BARIJU IN CHIETIJU

Uspehi jugoslovanske košarke

V Chietiju je bil te dni košarkarski turnir, na katerem je sodelovalo poleg Jugoplastike in Ignisa še ekipa Standarda iz Liegea in profesionalna ameriška ekipa TWA. V prvih dveh večerih so dosegli naslednje rezultate: TWA - Ignis 95:88, Jugoplastika-Standard Liege 100:84, TWA - Standard 107:96, Jugoplastika - Ignis 88:79. V jugoslovanskem moštvu se je posebno odlikoval Kapičič, ki je zelo uspešno nadomestil Ćosića, ki se tega turnirja ni udeležil. V moštvu Jugoplastike sta igrala še Tvrdić in Čermak. Kapičič je v obeh tekmah sam dosegel 61 točk.

* * *

Tudi v Bariju je bil te dni mednarodni košarkarski turnir. Na njem so igrale ženske reprezentance Italije, Jugoslavije, Češke in Švice Po prvih dveh kolih sta v vodstvu ekipi Jugoslavije in Češke. Izidi prvih dveh kol so naslednji: Jugoslavija - Švica 101:31, ČSSR - Italija 48:38, Jugoslavija - Italija 59:43.

TENIS

V okviru mednarodnega turnirja «open» v Wimbledonu so danes med drugimi dosegli te rezultate: v ženskih četrtfinalih je Francozinja Durr premagala Američanko Martinez 6:0, 6:4, in Casals (ZDA) Angležinjo Shaw prav tako v dveh setih 6:2, 6:0.

V moških dvojicah sta Angleža Cox in Stilwell premagala Američana Lutza in Smitha 9:11, 6:3, 6:4, 16:14. V drugem kolu mešanih parov pa je Anglež Taylor, ki je v igri posameznikov premagal favorita Laverja že v osminkah finala, skupaj z rojakinjo Wade odpravil dvojico Mc Donald (Avsl.) — Hogan (ZDA) 6:2, 6:3.

ATLETIKA

V Beogradu je bilo tekmovanje za jugoslovanski atletski pokal, katerega so se udeleževali tekmovalci iz nad 60 klubov iz vse države. Pri moških je zmagala že petič Crvena zvezda, pri ženskah pa si je prvič priborilo to nagrado Sarajevo. Od slovenskih društev je bil pri moških 4. Kladivar, 5. Olimpija, 9. Triglav Kranj, 15. Maribor, itd. Pri dekletih pa je bil 4. Maribor, 5. Kladivar, Ljubljana pa šele 22.

Med boljšimi rezultati na tej prireditvi moramo omeniti dosežek Mariborčanke Baboškove v skoku v višini 177 cm, kar je nov slovenski rekord. Ženske so bile uspešne tudi v prvem dnevu tekmovanja v soboto, ko je Pilavova izenačila svoj državni rekord na 100 m ovire s časom 13"9, Franzottijeva iz Zadra pa je postavila v skoku v daljino nov mladinski državni rekord z značko 605 cm.

Tekmovanje je odkrilo vrsto odličnih atletov med mladimi in najmlajšimi udeleženci.

KAJAKAŠTVO

200 najboljših evropskih kajakašev in kanuistov se je zbralo te dni v Tacnu ob Savi. Na težki progi po savskih brzicah so imeli največ uspeha zahodni Nemci, ki so osvojili kar osem prvih mest bodisi posamezno bodisi v moštveni konkurenci. Od Jugoslovanov je bil najboljši Spasovski med kajakaši: uvrstil se je namreč na peto mesto. Prav tako peto mesto je osvojil Prelovšek pri kanuistih, dvojica Andrejašič - Guzelj pa je bila v dvosedežnih kanujih sedma. Eno zmago so osvojili tudi Čehi in sicer v mešanih dvojicah.

ODBOJKA

Na turnirju v Trstu

Ruda hvezda-Triestina 3:0

V Trstu se je začel sinoči mednarodni moški odbojkarski turnir. V prvem večeru je češkoslovaška ekipa Ruda hvezda premagala Triestino s 3:0 (15:5, 15:13, 15:10).

Tekma ni bila posebno zanimiva, igro pa je precej motil tudi razmeroma močan veter. Za Triestino je igral tudi Urnaut, ki je bil najboljši v tržaškem moštvu.

26. KOLESARSKA DIRKA «PO JUGOSLAVIJI»

36-letni Čubrić vodi

Cilj 10. etape bo v Vidmu, start naslednje pa v Trstu

V nedeljo se je začela 26. mednarodna kolesarska dirka «Po Jugoslaviji». Razdeljena je na 12 etap, proga pa meri skupno 1086 km. Tekmovanja se udeležuje skupno 12 ekip, od teh 9 tujih. Vseh Tekmovalcev pa je 80. Dirka se je začela v Boru, zaključila pa se bo v nedeljo, 5. julija, v Pulju. Proga tekmovanja bo deloma vodila tudi po italijanskem ozemlju in sicer bo 4. julija cilj 10. etape v Vidmu, naslednjega dne pa bo start predzadnje etape v Trstu. Tega dne bosta namreč na vrsti dve etapi: zadnja bo krožna, krog Pulja.

V prvi etapi, v nedeljo, so tekmovalci vozili ekipno na kronometer na 42 km dolgi progi od Bora do Zaječara.

1. ETAPA:
1. Jugoslavija I 50'35" (p. h. 49,818 km n. u.)
2. Romunija 51'15"
3. ČSSR 51'31"
4. Italija 51'55"
5. Francija 52'36"
8. Slovenija 53'43

2. ETAPA:
1. Čubrič (Jug.), ki je prevozil 42 km dolgo pot od Zaječara do Bora v 1.00'35" (p. h. 41,500 km n. u.).
2. Piccin (It.) 1.00'43"
3. Labud (ČSSR) 1.02'13"
4. Škerlj (Slovenija) 1.02'18"
5. Hrazdira (ČSSR) v enakem času itd.

Tretjo etapo od Majdanpeka do Požarevca (109 km) je osvojil Nizozemec Kuier. V 85 km dolgi 4. etapi od Požarevca do Beograda je zmagal Jugoslovan Hvasti s časom 2.03'32", pred Barrosom, Kuveljo in Čubričem.

Na skupni lestvici vodi med posamezniki Čubrič, med ekipami pa Jugoslavija I.

MOTOCIKLIZEM

NA HITROSTNIH DIRKAH

Smrtna žrtev v Kamniku

Motociklizem je spet zahteval smrtno žrtev. Tokrat se je smrtno ponesrečil zahodni Nemec Oswald Dittrich na hitrostnih dirkah v Kamniku. Nesreča se je zgodila po neodgovornosti prirediteljev, ki so spustili na progo reševalni avtomobil in sicer v nasprotni smeri dirke. Dittrich, ki je tekmoval v razredu do 50 ccm je bil v vodstvu in je bil čisto sklonjen naprej v slogu, ki je za dirkalce značilen. Tako ni opazil rešilnega avtomobila in je z vso hitrostjo trčil vanj. Vrglo ga je v velikem loku naprej, kjer je negibno obležal na tleh. Nesrečni Nemec zapušča ženo, ki mu je sledila v Kamnik in dvanajstletno hčer. Dirke so se nadaljevale po enournem zastoju.

ATLETIKA

Švab izenačil rekord Bora

V nedeljo je v Gorici Dušan Švab izenačil društveni rekord Bora na progi 110 metrov z ovirami. Progo je pretekel v 16"9. Prvi je pri Boru postavil ta čas Vojko Cesar.

ODBOJKA

Borovke drugé na turnirju Corridonija v Št. Petru

Mladinska šesterka borovk je na stopila na odbojkarskem turnirju Corridonija v Št. Petru ob Soči. Tržačanke so osvojile drugo mesto za goriško šesterko AGI. Tretji je bil nabrežinski Sokol. Izidi tega turnirja so bili namreč naslednji:

Agi — Bor	2:1
Sokol — Corridoni	2:0
Bor — Corridoni	2:0
AGI — Sokol	2:0
AGI — Corridoni	2:0
Bor — Sokol	2:1

TENIS

Na «Turnirju bodočnosti»

Mariborčanka Jaušovec med najboljšimi v Evropi

Mlado Mariborčanko Mimo Jaušovec so zaradi njene odlične igre v Milanu izvedenci proglasili za «pošast» (kajpak, v igralskem smislu)

Na «Turnirju bodočnosti», ki ga je v Milanu organiziral teniški klub Ambrosiano so zabeležili uspehe najboljših evropskih mladincev in mladink. V ženski konkurenci je tako zmagala mlada Mariborčanka Jaušovec, ki je premočno odpravila vse svoje nasprotnice. Če bo mlada Mariborčanka napredovala s takim ritmom kot do sedaj, bo v kratkem ena izmed vrhunskih evropskih teniških igralk. Značilno je tudi to, da Jugoslovanka ni na tem turnirju oddala niti seta in je izgubila samo tri igre, vse ostale je osvojila s čistim izidom 6:0.

NAMIZNI TENIS

V mednarodnem namiznoteniškem srečanju v Kopru je član 1. madžarske lige Kaposzvar premagal NTK Semedelo v moški in ženski konkurenci. Madžari so zmagali z 9:0, Madžarke pa z 8:1.

ODBOJKA — V PROMOCIJSKI LIGI

Domovke premalo borbene

Naša dekleta niso niti v srečanju s Torriano iz Gradiške zmagala. Tekmo v telovadnici v dolini Korna si je ogledalo precejšnje število gledalcev, ki pa so odšli iz dvorane nezadovoljni. Računali so namreč na boljšo igro. Ekipi pa — zlasti Dom — nista pokazali skoraj nobene zagrizenosti in gibčnosti, ki bi jo morali videti pri tako mladih igralkah. Igra je bila zato precej statična, bila ni prav nič napeta in je bila proti koncu bolj podobna ping-pongu, kot pa odbojki. Domovke so le včasih zaigrale nekoliko živahneje, toda žal je bilo to le poredkoma.

DOM — TORRIANA 0:3 (13:15, 7:15 in 9:15)

DOM: Bucik, Devetak, Dornik, Mikluš, N., L. in D. Prinčič, Uršič, Vižintin.

Izmed treh setov je bil najlepši in najbolj zagrizen prvi. Domovke so takoj v začetku prešle v napad in si zagotovile nekaj točk prednosti. Proti koncu pa so postajale vedno bolj statične in manj učinkovite, tako da so nasprotnice izkoristile ta trenutek in si z zelo lepim finišem zagotovile set.

Ta nepričakovana zmaga nasprotnic je negativno vplivala na domovke, ki so tako zapravile prvi set, ko so bile skoraj do konca v vodstvu. To dejstvo je tudi pripomoglo, da so v drugem nizu slabše zaigrale in so celo servise po nepotrebnem zapravljale. Vse te okoliščine so še bolj potrle domovke, ki so v popolnem neredu zaključile niz.

Tretji in zadnji set pa je bil prava tekma namiznega tenisa. Obe ekipi sta pošiljali že prve žoge čez mrežo z ene strani igrišča na drugo. V tem je imela več sreče Torriana, ki si je tako zagotovila končno zmago.

P. R.

ROKOMET

Na rokometnem trofeju Jugoslavije v Splitu, na katerem sodelujejo najboljše evropske ekipe, je trenutno Jugoslavija prva na skupni lestvici s štirimi točkami v dveh odigranih tekmah. Na drugem mestu sta ekipi SZ in Madžarske, ki imata vsaka po dve točki v dveh odigranih tekmah. Jugoslavija je do sedaj premagala Poljsko 18:16 in Madžarsko 18:15.

Maribor zopet v prvi ženski odbojkarski ligi

V Mariboru so bile tridnevne kvalifikacije za vstop v 1. jugoslovansko žensko odbojkarsko ligo. Nastopile so štiri ekipe, izmed katerih sta si priborili vstop v najvišjo skupino šesterka Sindjelič iz Beograda in pa domači Maribor. Izpadla sta Radnički Kikinda in Breza.

Maribor bo tako po dolgih letih zopet imel svoje predstavnice v prvi ligi, k temu uspehu pa so šesterki temeljno pripomogle Bezjakova, Vrečkova in Majeričeva, ki so nastopale v nekdanji prvoligaški ekipi in so se zdaj po več letih zopet vrnile k odbojkarskemu športu.

NOGOMET

Vesna osvojila «Pokal Krasa»

Nagrade nogometnega turnirja za «Pokal Krasa 70», katerega vidimo na sliki (zgoraj)

V Križu se je včeraj zaključil nogometni turnir za «Pokal Krasa 70». V zadnjih dveh tekmah so dosegli naslednja izida:

za 3. mesto (v nedeljo): Breg — Juventina 4:2 (po podaljških in streljanju enajstmetrovk);

za 1. mesto (v ponedeljek): Vesna — Aurisina 3:0.

Končna lestvica:

1. Vesna Križ
2. Aurisina Nabrežina
3. Breg Dolina
4. Juventina Štandrež

Moskovski Burevestnik je osvojil prvo mesto na 18. turnirju Kvarnerske riviere. V finalni tekmi je odpravil zagrebški Dinamo s klasičnim izidom 2:0 (1:0). Mladi Moskovčani so zmagali zasluženo. Na tretje mesto se je uvrstil Slovan iz Bratislave, na 4. pa Crvena zvezda iz Beograda.

VESLANJE

Na veslaškem tekmovanju obmorskih občin so imeli veslači iz Izole največ uspeha. Izolčani so želi kar osem zmag. Tudi v ekipni lestvici je Argo iz Izole zasedel prvo mesto z 860 točkami, pred koprskim Nautilusom s 370, ter Piranom, ki je osvojil 300 točk. Na tekmovanju je nastopilo 50 tekmovalcev v 30 čolnih.

ZAKLJUČENO JUGOSLOVANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Premoč beograjskih ekip

Jugoslovansko nogometno prvenstvo 1. lige se je v nedeljo končalo. V poslednjem kolu sta presenetila poraza Dinama in Crvene zvezde na tujem, sicer pa ni bilo nepričakovanih rezultatov. Oba poraza tudi nista bistveno spremenila končne lestvice, saj je imela Crvena zvezda tolikšen naskok, da ji tudi neuspeh proti Železničarju ni mogel odvzeti naslova državnega prvaka.

Prvenstvo je kot celota potrdilo premoč beograjskega nogometa in potrdilo krizo Zagrebčanov. Ti so celo zgubili enega ligaša, pa tudi Dinamo ni — glede na njegov sloves — nič kaj častno zastopal barv svojega mesta. Beograjčani imajo nasprotno na prvih petih mestih kar tri svoje ekipe, med katere sta se vrinila le sarajevski Železničar in mostarski Velež, «jugoslovanski Cagliari». Iz krize zadnjih sezon se še vedno ni izmotal «majstor s mora», Hajduk, pa tudi Vojvodina je le še senca nekdanje ekipe, ki je posegala po najvišjih naslovih v državi.

Sloveniji je z velikim naporom uspelo ohraniti oba svoja ligaša v družbi najboljših. Maribor pri tem sicer ni imel posebnih težav in je z uvrstitvijo na 10. mesto dosegel celo več, kot je sam pričakoval. Drugače pa je bilo z Olimpijo, kateri je šele predzadnje kolo prineslo rešitev, potem ko so ji zaradi znane «afere Franetič» odvzeli tri točke. Sicer pa bi moštvo tudi s tremi točkami ne bilo dosti višje na končni lestvici.

Iz prve lige sta se poslovila Zagreb (že pred časom) in pa predstavnik makedonske prestolnice Vardar.

Med posamezniki sta letos postala najboljša strelca 1. lige (z 20 zadetki vsak) Santrač (Beograd) in Bajević (Velež). Z golom manj jima sledi Bukal od Železničarja.

IZIDI

Hajduk — Bor	5:0
Velež — Beograd	2:1
Vardar — Čelik	2:2
Železničar — C. zvezda	3:1
Dinamo — Maribor	1:3
Radnički (N) — Zagreb	2:0
Partizan — Sarajevo	3:0
Sloboda — Olimpija	2:0
Radnički (K) — Vojvodina	1:0

KONČNA LESTVICA

C. zvezda	34	20	6	8	67:37	46
Partizan	34	16	12	6	47:27	44
Velež	34	17	9	8	64:44	43
Železničar	34	17	9	8	52:33	43
Beograd	34	13	12	9	53:32	38
Dinamo	34	13	12	9	47:42	38
Hajduk	34	16	5	13	51:37	37
Radnički (N)	34	14	9	11	36:33	37
Sloboda	34	11	13	10	35:34	35
Maribor	34	13	7	14	40:51	33
Vojvodina	34	11	10	13	38:42	32
Sarajevo	34	9	12	13	32:42	32
Čelik	34	10	10	14	35:48	30
Bor	34	6	16	12	32:47	28
Radnički (K)	34	11	5	18	34:42	27
Olimpija (—3)	34	13	4	17	43:52	27
Vardar	34	9	8	17	25:46	26
Zagreb	34	4	7	23	22:64	15

Športno društvo Polet z Občin bo na splošno željo še enkrat ponovilo svojo

KOTALKARSKO REVIJO

Ponovitev bo v soboto, 4. julija, ob 21. uri na dvorišču Prosvetnega doma na Občinah.

NA BOROVEM TURNIRJU MINIBASKETA V TRSTU

Openski Polet drugi za Mivarjem

Bor je premagal Servolano v tekmi za tretje mesto

Na enodnevnem turnirju v minibasketu, ki ga je priredilo v nedeljo na stadionu «Prvi maj» SZ Bor, je ekipa Mivarja po predvidevanju osvojila prvo mesto. Drugi so bili predstavniki Poleta, tretji Bor, četrti pa košarkarji Servolane.

Turnir je nedvomno uspel, tako organizacijsko kot tehnično. Organizacijsko, ker je vse potekalo v najboljšem redu; tehnično, ker so nastopajoče ekipe prikazale lepe in zanimive tekme.

Izidi:

POLET — BOR 25:18

POLET: W. Sosič (k) 6, M. Sosič 6, I. Sosič 2, Kalin, Taučer, Malalan 9, Ferluga 2, E. Malalan, Bogatec, Gorup.

BOR: P. Žerjal (k) 6, E. Žerjal 6, Race 1, Pegan Š., Volk 4, Koren, Ceglar 1, A. Pegan, Tomažič, Žužek, Grudina.

SODNIKA: Comici in Frizzati.

V slovenskem derbiju v minibasketu je ponovno Polet premagal borovce, ki so enakovredno odgovorili proti koncu tekme in so tako postavili končni izid v dvom. Do tega trenutka je namreč Polet krepko vodil in je izkoristil svojo večjo izkušenost in bolj tehnično pripravo.

Vsi so se nasplošno močno potrudili in so pokazali precejšen napredek, tako da smo lahko z veseljem ugotovili, da bo naša košarka lahko računala v bodočnosti tudi na te najmlajše igralce.

MIVAR — SERVOLANA 53:8

MIVAR: Potocco (k) 17, Svara 5, Barisi 12, Tosolini 10, Piccini 5, Mecchi, De Santis, Checchi 4, Pisetta, Pesco.

SERVOLANA: Semenich (k) 2, Sivini 2, Lazarich, Norbedo, Salvador 2, Verzi, Torcello, Bacchetti, Pellan, Volo 2.

SODNIKA: Tavčar in Lakovič.

Mivar, ki je bil nedvomno najboljša ekipa tega turnirja, je brez vsakih težav opravil v izločilni tekmi Servolano. Tekma je bila praktično strel na škedenjski koš in igralci Mivarja so pokazali zrelo in tehnično dobro igro.

Finale za tretje mesto:
BOR — SERVOLANA 28:25

BOR: P. Žerjal (k), 14, E. Žerjal 10, Race, Š. Pegan, Volk 4, A. Pegan, Koren, Ceglar, Grudina, Tomažič, Žužek.

SERVOLANA: Semenich (k) 4, Lazarich 6, Volo, Norbedo 4, Salvador, Sivini 2, P. Sivini 2, Arciero 7, Bacchetti.

SODNIKA: Comici in Frizzati.

Kot kaže izid, je bila tekma zelo izenačena. Borovci so zagrizeno branili skopo razliko treh točk prav do konca.

«Plavi» so dobro začeli in so takoj povedli ter je vse kazalo, da bodo želi obilno zmago. Nato pa so Škedenjci uredili svoje vrste in so polagoma nižali razliko v točkah. Proti koncu srečanja pa je bila igra povsem napeta in borbena. Borovci so imeli le tri pike prednosti, nasprotniki pa so se z velikim elanom vrgli v borbo, a zaman. Borovci so stisnili zobe in so tako tudi zmagali.

Zanje je bil ta turnir prvi uradni nastop in zato je bil ta uspeh še večji, zadoščenje tudi.

Finale za prvo mesto:
MIVAR — POLET 46:5

MIVAR: Potocco (k) 16, Svara 12, Barisi 9, Tosolini 2, Mecchi 2, Piccini 1, Checchi 4, Pisetta, Pesco, De Santis.

POLET: W. Sosič (k) 1, M. Sosič 2, I. Sosič, Kalin 2, Tavčar, Malalan, Bogatec, I. Malalan, Gorup, Ferluga.

SODNIKA: L. in M. Comici.

Tudi ta tekma je bila brez zgodovine. Igralci Mivarja so prevladovali na igrišču od začetka do konca tekme. Priznati pa moramo, da so se poletovci zagrizeno branili in da so imeli pri metih na koš precej smole. Nato pa se je v tretjem času lažje poškodoval kapetan Walter Sosič, kar je seveda v dobri meri oškodovalo ekipo.

Za Opence je bilo nedeljsko srečanje velike koristi, saj so igrali proti trenutno najmočnejši ekipi minibasketa iz Trsta. In niso nas razočarali.

Končna lestvica:

1. Mivar — «Pokal Bora»
2. Polet — Plaketa tržaške občine
3. Bor — Plaketa FIP
4. Servolana — medalja tržaške občine.

Poleg tega so nagradili še najboljšega strelca turnirja Potocca (Mivar), ki je v dveh tekmah zbral 33 točk, s kolajno, ki jo je podelil CONI. Kolajno CONI so podelili tudi najmlajšemu igralcu turnirja Andreju Peganu (Bor). Posebne nagrade so dali vsem kapetanom nastopajočih ekip in vsem najmlajšim igralcem ekip. Posebno nagrado so podelili tudi Liviu Pertotu, ki je lani vestno in skrbno treniral minibasket Bora. Nagrado je prispevala tvrdka Godina.

b. l.

MLADEN OLJAČA: 9.

KOZARA

Prevedel: Severin Šali

Partizani se še zganili niso. Ostali so na svojih mestih, zasedi, in počakali tanke pa metali vanje granate in steklenice prižganega bencina. In kar je najbolj čudno: tankisti se niso zavedeli nevarnosti in so neprevidno zašli v past. Dvema tankoma so se pokvarile gosenice in sta obstala. Tankista sta zaman skušala pognati motorje. Nista se vdala, streljala sta z mitraljezi in topovi, dokler partizani niso skočili na oba tanka, primorali tankista, da sta prišla iz oklopa in dvignila roke Tako so partizani dobili dva tanka, legija polkovnika Franjčevića pa je pobegnila proti Dubici. Spotoma so zažgali nekaj kmečkih hiš, katerih prebivalci so se razbežali.

Toda vojska polkovnika Franjčevića je znova prešla most na Uni, pri Dubici. Docela trhel, s preperelimi deskami, z majavimi stebri in oporniki, je most povezoval Hrvatsko z Bosno, zdaj pa je prenašal črno legijo. Pod njenimi čevlji so ropotale deske, škripale podnice, se vdajali tramovi. Ker vojska polkovnika Franjčevića ni mogla sama pomendrati Kozare, se je pridružila nemškim četam in gre sedaj proti Kruškovcu. Pravijo, da je tam ena sama partizanska četa, toda Franjčević ne verjame ugibanjem. Mar bi se lahko ena sama četa tako krčevito branila in se ne bi umaknila niti pred tanki?

To je večja enota. morda bataljon Ranka Šipke ali brigada Ivice Marušića. Franjčević si pridvigne kapo, izpod katere štrlijo čopki las. Sonce žge, bije po temenu, brv nad reko se maje. Franjčević je potisnil kapo na tilnik in teče k predhodnici. Kakor zmeraj pred bitko tudi sedaj sam izbira ovinke, gozdičke, mračine in vrtače, po katerih se tihotapi proti sovražniku. Tokrat bo presenetil partizane z napadom v bok, kjer so najobčutljivejši. Sonce ga ne utruja, saj je odrasel na krasu, kjer ni nobene drevesne krošnje večje od dežnika. Ne boji se pokanja ne vpitja ne jurišev, saj je privajen streljanju, eksplozijam in trušču. Sedaj, ko se bliža spopad, je kakor pozabil na lastno glavo: srce ga vleče naprej, v nevarnost, bliže sovražniku in orožju. Včasih se zdi, da Franjčević kratko malo slepo drvi na sovražnikove puške in mitraljeze, kakor da bi jim hotel otipati kopita, pogledati muho, poduhati smodnik in zgrabiti jermen.

Za hrbtom spet ropotajo tanki in udarjajo kopita, konji vlečejo lahke in težke topove, on pa opazuje obraze svojih vojakov v predhodnici. To so pretežno mladeniči, ki doslej še niso bili v vojni, ampak jih je Franjčević nabral z oglasi v Sarajevu, po Bosni in Hercegovini. Ukrojil jim je obleke iz črnega blaga, ki ga je po porazu našel v skladiščih stare jugoslovanske vojske, in kadar jih je pregledoval, gibčne in golobrade, v črnih uniformah, jim je rekel dečki pa črnci pa črna legija. To ime jim je tudi ostalo. Popeljal jih je na Drino, v Vlasenico, Srebrenico in proti Romaniji, proti upornikom, katerih vstaja je rasla bolj in bolj. Uporabil je partizanski način vojskovanja: nočne napade, zasede, vdore v sovražno zaledje, kjer so bile bolnišnice, štabi in skladišča.

Hiter in pogumen, si je pridobil ugled oficirja, ki se ga krogla izogne, morda pa ga sploh ne more podreti. Res je v boju največkrat kljuboval. Nekoč ko je stal razkoračen, mu je mitraljez preluknjal plašč okrog nog. Drugič mu je krogla razcefrala rokav na bluzi. Potem mu je izstrelek zadel kapo in odnesel z glave, in polkovnik Franjčević je stekel za kapo, kot bi lovil metulja.

Vodil je svoje fante iz spopada v spopad, dan in noč na nogah in pod orožjem, mesece v borbi, in prišel je v pesem: kako brede vodo Drine in se bojuje za svobodo. Spal je na trdem ležišču med vojaki, delil z njimi edino cigareto in zadnji košček kruha. Če so njegovi vojaki morali ležati na golih tleh, se je ulegel zraven njih, no gola tla. Če so izmučeni in zbiti od dolgega marša prišli na kakšno njivo in se zavlekli v seno, da prespijo pod milim nebom, se je tudi on spravil v seno in marsikdaj ga je prebudilo grmenje in naliv. Vstal je in pešačil naprej v dežju in vodil vojake, moker do kože. V vsem je hotel biti enak svojim vojakom, da se ne bi v ničemer ločil od njih in da bi trpel celo več od vsakega posameznika. Zaradi tega so ga poveličevali v pesmi in legendi, ga kovali v zvezde. Tako je rasla legenda o polkovniku Franjčeviću in o njegovih črnih legionarjih. Njegova slava in zgodbe o junaštvu njegove vojske je osvojila Bosno in Hrvatsko pa mu kmalu prinesla red Zvonimirove krone z zlatim trolistom, naslov viteza in čin ustaškega polkovnika...

Tako koraka Franjčević po cesti proti Kruškovcu, ki stoji streljaj daleč pod visokim gozdom. Lahko bi zajahal konja, pa ni hotel. Rekli so mu, naj se povzpne na tank, ni hotel. Svetovali so mu, naj vzame avtomobil, ni ga hotel, ker je želel ostati pri svojih fantih in korakati skupaj z njimi po trdi in prašni cesti, ki se je vijugasto vzpenjala po strmini in izginila med hrasti. Ko se je otepal prahu, ki mu je dražil nosnice in uhajal v grlo, se mu je od nekod, iz daljave, prikazovalo njegovo življenje kot v ogledalu, življenje, stkano iz revščine, nadlog, mraza, lakote, blata, skrbi in udarcev.

Zrasel je v revščini, na kamenju; kar se zaveda, je moral trpeti, se mučiti, bati, čakati, živeti v pomanjkanju. Večkrat je bil tepen; pač revež brez zaščite, na katerega vsak neovirano dvigne roko.

Bogme, tudi pretepali so me, se polkovnik Franjčević počehlja po vratu in si odpne ovratnik, moker od potu in olepljen s prahom. Revež je vsakomur kriv, in nesrečnik je podoben okuženemu psu, pred katerim ljudje bežijo...

Spominja se tistega davnega dneva leta 1928, ko je kot deček, gimnazijec, praznih rok in brez dinarja odšel iz domače vasi v beli svet. Pustil je domačo hišo, da bi si poiskal dela in kruha. ker ni mogel več hoditi v šolo. Po čudni sreči se je znašel v Zagrebu. Taval je po ulicah v kmečkih hlačah iz grobega sukna, hlačnice so mu otepale okrog nog in se skoraj dotikale betona, drsajoč po blatu in snegu. Bilo je prvega decembra, na dan zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda mesto se je prebudilo pod črnimi zastavami, kar je fanta zmedlo. Taval je lačen, brez cilja in upanja, trepetal pred snegom, ki je visel v težkih oblakih. Naključje ga je pripeljalo na prostran trg, v gnečo. Množica je pritiskala, se zibala in premikala med vpitjem, tekanjem in pretnjami. Ni vedel, kam množica teče in zakaj vpije. Pridružil se je ljudem, primerjajoč jih s preganjalci. Tedaj je opazil tudi žandarje z bajoneti na puškah.

«Razhod!» so vpili žandarji. «Razhod! V imenu postave!»

«Dol z žandarji!» je odjeknil klic. «Živela Hrvatska...»

Poletele so opeke.

Neki žandar zadet v prsi, se je opotekel.

Zagrmel je strel. Nekdo je zastokal.

Mladi Franjčević je stekel, da bi poiskal človeka, ki je zastokal. Odrivajoč s komolci ljudi, se je prerinil skozi množico proti sredini trga, odkoder so ljudje bežali.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/I Telefon 33 82
Uprava TRST Ul. sv. Frančiška 20 Telefon 37 338 95 823
Naročnina
Mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. SFRJ posamezna številka v tednu in v nedeljo 50 par, mesečna 10 din, letna 100 din.
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

30. junija 1970

Za SFRJ «ADIT» - DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1 telefon 22 207
Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1

Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 150, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice 150 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana».

Odgovorni urednik **Stanislav Renko**

Izdaja in tiska **ZTT - Trst**

RAZMIŠLJANJE OB VOLILNIH REZULTATIH

Konservativna stagnacija v Beneški Sloveniji

Ta stagnacija bo verjetno trajala, dokler tudi emigranti ne bodo volili doma

V desetih slovenskih občinah Beneške Slovenije: Tipana, Dreka, Brdo, Podbonesec, Špeter, Sovodnje, Srednje, Rezija, Sv. Lenart in Grmek so pri letošnjih volitvah v pokrajinske svete krščanski demokrati dobili 5191, socialisti 947, socialni demokrati 1729, komunisti 489 glasov. Ne navajamo podatkov o glasovih liberalcev, monarhistov in misovcev. Pred desetimi leti 1960. leta je bilo krščanskodemokratskih glasov 6104, socialističnih 1428, socialdemokratskih 1129, komunističnih 393. Izbrali smo za primerjavo eno desetletje zato, ker je bila leta 1960 emigracija v polnem teku in je že takrat vplivala na rezultate pokrajinskih volitev. Od vpisanih volivcev je pred desetimi leti volilo poprečno nekaj nad 60 odst. volivcev, to je nekaj več kot polovica, ker je bilo toliko ljudi odsotnih v emigraciji v zadnjem desetletju. Volili so torej v velikanski večini samo neemigranti, to je stari ljudje, upokojenci, starejše ženske gospodinje, redki uslužbenci terciarne dejavnosti, to je trgovci, gostilničarji, uslužbenci aparata, ljudje pri delu na cestah, pri telefonih, pri gozdni službi itd. Ali naj še napišemo, kdo ni volil: vsi moški sposobni za delo v emigraciji, vse mlajše ženske (sobarice, dekle in druge ženske na delu v emigraciji).

Številke prebivalstva v slovenskih občinah Beneške Slovenije so se v dveh povojnih štetjih prebivalstva l. 1951 in 1961 zelo spremenile, ker se je prebivalstvo trumoma izseljevalo. Ni se pa spremenilo bogve koliko število volivcev, ne število vseh volivcev in tudi ne število po posameznih strankah. Volilni rezultati kažejo, da imamo v političnem življenju opraviti z zastojem, s stagnacijo. Evo na primer stanje v posameznih strankah v enem desetletju. Krščanski demokrati so izgubili od 6104 volivcev v enem desetletju samo 913 glasov in se držijo na 5191. Socialisti so izgubili 454 glasov, ker so padli od 1428 na 974, socialni demokrati so rahlo porasli od 1129 na 1729, in komunisti od 393 na 489. Socialisti so imeli pred desetimi leti močne skupine volivcev celo v Podbonescu, Tipani, Grmeku poleg tistih, ki so jih obdržali v Špetru in Reziji. Rezija se je najbolj izkazala za socialiste, saj je letos dobila celo občino v roke, pa čeprav so rezijanski krščanski demokrati pri pokrajini dobili večino. Socialni demokrati so pa sploh zelo močni na volitvah vsa povojna leta, toda tudi oni so v primerjavi z letom 1964, ko so dobili kar 3510 glasov, padli letos na 1729 ali kar za 1781

Številke torej govorijo, da so sedanji neemigranti, ki stanujejo v občini doma, vse te stare gospodinje in bivši emigranti konservativno navezani na krščansko demokracijo. Furlansko podeželje je v svojih 123 občinah prav tako. Od 123 furlanskih občin je dobilo v roke levičarsko upravo, to je komunistično ali socialistično ali socialdemokratsko le 14 občin.

V okolju, ki vlada v Furlaniji bi bilo težko pričakovati, da bi dobili Slovenci videmske pokrajine npr. vsaj kakšne socialdemokratske občine. To se je za eno mandatno dobo zgodilo od časa do časa pri eni, toda samo pri eni izmed slovenskih občin v vsakokratnih povojnih upravnih volitvah. Navadno so pa kasneje tudi tam krščanski demokrati zopet zmagali. Letos je torej Rezija socialistična, drugod pa bodo imeli manjšinsko opozicijo, tako v Brdu od močne občinske liste, v Dreki, Podbonescu, Sovodnjem, Srednjem, Sv. Lenartu in Tipani socialdemokratsko manjšino, drugod pa socialistično ali neodvisno opozicijo, skratka vsaj v občinah se uveljavlja opozicija krščanski demokraciji. Toda pri tem ni, po tem kar govorijo številke in dejansko stanje po občinah, opaziti, da bi krepko, nezadržno rastla katera koli opozicija krščanskodemokratskim upravljavcem večine v občinah.

Pač ima seveda deset slovenskih občin župane, ki so slovenskega porekla, ki so še Slovenci, medtem ko župana izvoljena v Špetru in Podbonescu v dveh dolinskih občinah skoraj ne moremo po njunem prepričanju več šteti za Slovenca.

Velika slovenska občina Podbonesec je poseben, tipičen primer konzervativne stagnacije v političnem prepričanju: Letos so dobili krščanski demokrati pri pokrajinskih volitvah kar 1206 glasov nasproti 1058 v l. 1960 in 1075 v letu 1964. Socialisti so dobili komaj 41 glasov, medtem ko so jih 1960 imeli 249, socialdemokrati imajo 147, komunisti komaj 34, liberalci 11 glasov.

Zanimiv pojav so v Beneški Sloveniji misini. V vsaki občini jih je poprečno okoli 15. Nekaj je seveda med njimi članov raznih varnostnih formacij (finančnih stražnikov, karabinerjev in drugih, nekaj pa pravih beneških Slovencev, ki so bili na vrhuncu pod fašizmom v občinski upravi in drugih formacijah.

Ta konzervativna stagnacija se bo v Beneški Sloveniji in seveda tudi v celi Furlaniji obdržala vse toliko časa, dokler bodo njihove delovne sile delale v emigraciji in dokler ne bodo volile doma. Pičla, zelo pičla je namreč udeležba emigrantov na volitvah. Tudi samo pendoliranje delavcev v bližnje furlanske male industrijske centre le počasi spreminja politično prepričanje volivcev v hribih. Pač pa je več diferenciranja v občinah zahodne Beneške Slovenije in v samem Špetru, ki so pod vplivom

A. R.

KÖBENHAVN — Andersen je pisal o črni rački, ki je imela same črne brate in sestre in ji je to delalo ogromne preglavice. Zdi se pa, da bela račka na nekem danskem jezeru nima posebnih problemov, čeprav je mati popolnoma črna. Verjetno mati nima rasističnih predsodkov...

PO AMERIŠKEM MIROVNEM PREDLOGU

Verjetno danes pogovori med SZ in ZAR v Moskvi

Sirija je zavrnila ameriški predlog o miru - Izjave Golde Meir pred izraelskim parlamentom

TEL AVIV, 29. — Medtem ko je predsednik Naser dospel na uradni obisk v Sovjetsko zvezo, se na Bližnjem vzhodu nadaljujejo boji. Iz Tel Aviva je iz vojaških krogov prišla vest, da je izraelsko letalstvo ponoči večkrat napadlo egiptovske vojaške postojanke na južnem delu Sueškega prekopa. V Kairu so vest potrdili in dodali, da je letala zavrnila protiletalska obramba in da ni bilo izgub med Egipčani. Izraelski minister brez listnice Shimom Peres je na nekem zborovanju v Tel Avivu dejal, da izraelska letala izstrelijo vsak dan nad egiptovske vojaške postojanke približno tisoč bomb. Po njegovem mnenju naj bi ti napadi imeli namen prepričati predsednika Naserja, da vojna trenja ne bodo prinesla želenih rezultatov, pač pa more povzročiti padec egiptovskega voditelja.

Kot smo že dejali, je Naser dospel v Moskvo, kjer sta na letališču sprejela predsednik vrhovnega sovjeta Podgorni in predsednik ministrskega sveta Kosigin. Sovjetska tiskovna agencija je dodala, da je Naser prišel na prijateljski obisk na povabilo centralnega komiteja KP, vrhovnega sovjeta in sovjetske vlade. Doslej še niso sporočili, koliko časa se bo Naser ustavil v SZ. Po sovjetski agenciji naj bi se egiptovski predsednik zadržal nekaj dni v Moskvi, kjer predvidevajo, da bo prišlo do sovjetsko - egiptovskih pogovorov. O teh pogovorih še ni nobene uradne vesti. Na vprašanje, ali bo Naser govoril s sovjetskimi voditelji o novem ameriškem mirovnem predlogu, je glasnik arabskega veleposlaništva dejal, da je to logičen sklep. «Pravda» je včeraj ostro kritizirala novi ameriški «načrt», ki ga je pred dnevi naglasil ameriški državni tajnik Rogers. Številni politični opazovalci so mnenja, da ameriškega načrta ne bosta sprejeli ne Sovjetska zveza niti ZAR, čeprav bi se v Moskvi o tem načrtu pogovarjali. Kar se tiče trimesečnega premirja, politični opazovalci menijo, da ga ne bodo sprejeli Izraelci, ki se bojijo, da bi se v tem času arabska vojska lahko na novo organizirala. Zdi se, da Sovjeti niso nasprotni eventuelnemu diplomatskemu posegu. Z druge strani pa opazovalci tudi menijo, da se Sovjeti ne želijo še bolj kompromitirati z Egipčani in da bodo zaradi tega zavrnili nove egiptovske zahteve po orožju. Sicer pa se sovjetsko - egiptovski pogovori v Moskvi še niso začeli in so iz še neznanih vzrokov preloženi na jutri.

Sirija je že uradno reagirala na ameriški novi mirovni načrt, ko je prejšnjo noč radio Damask oddal oster protiameriški komentar, za katerega je dejal, da je le ponovitev starih predlogov.

Iz londonskih diplomatskih krogov je med tem prišla vest, da naj bi Sovjetska zveza zahtevala od Egipta, naj začne s prihodnjim letom plačevati ogromne količine orožja, ki ga je dobil iz SZ. To naj bi bila tudi ena izmed točk, o kateri naj bi se pogovarjali v Moskvi. Po ocenitvah, ki so jih izvršili po letu 1967 na Zahodu, naj bi SZ preskrbela Egipt z orožjem, katerega cena naj bi presegla milijardo dolarjev. Težave, ki jih ima Egipt, naj bi se poslabšale po grožnji Saudove Arabije, da ne bo več dajala svojega letnega prispevka 120 milijonov dolarjev ZAR. Ta prispevek, ki ga dajejo tudi ostale arabske države, ima namen nadoknaditi izgubo, ki jo je Egipt utrpel po zapori Sueškega prekopa. Saudova Arabija pa je svojo odpoved prispevka motivirala z dejstvom, da Sirija noče popraviti naftovoda, po katerem prihaja arabski petrolej do Sredozemskega morja.

S svoje strani je izraelski prvi minister gospa Golda Meir danes izjavila v parlamentu, da Izrael z zadoščenjem sprejme vsako iniciativo, ki želi nadomestiti vojno s pogovori. Dejala je nato, da še ni mogoče v parlamentu razpravljati o novem mirovnem predlogu ZDA, kajti Washington še ni sporočil bistvenih točk tega predloga. Izrazila je prepričanje, da ima Naser namen med trimesečnim premirjem, ki ga predlaga, le okrepiti svoje vojaške postojanke. Prav zaradi tega bo Izrael to premirje zavrnil. Z druge strani pa v dobro obveščenih krogih pravijo, da naj bi tudi novi ameriški mirovni predlog govoril o premirju v Srednjem vzhodu.

V NEDELJO V ŠT. JANŽU, V ROŽU IN CELOVCU

Uspelo srečanje slovenske mladine iz Slovenije, Italije in Koroške

Pozdravi Valterja Gutovnika, Andreja Škerlavaja in Jožka Morelja - Skupni kulturni spored - Jutranji nogometni turnir - Sestanek v Bilčovsu

Na prostem, sredi zelene Rožne doline in pozneje, v dvorani delavske zbornice v Celovcu so se v nedeljo srečali mladi slovenski fantje in dekleta iz Slovenije, Koroške in Italije. S tem prisrčnim obiskom v deželi tisočih jezer se je obnovila tradicija mladinskih srečanj, ki so še pred nekaj leti potekali pod geslom «mladina samo eno».

Srečanje se je, kljub stavki zasebnih avtobusov, udeležilo lepo število mladih iz Trsta in okolice, v soboto zvečer pa je v Celovec prispela manjša skupina mladih. Vodil je je Jožko Morelj (za mladinsko komisijo pri SKGZ), v njej pa je bil tudi predsednik drustva izseljencev iz Beneške Slovenije v Švici Marko Petrič. Srečala se je s predstavniki ZMS in Zveze slovenske mladine na Koroškem, ki jo je predstavljal njen predsednik Valter Gutovnik. Zvečer so obiskali tudi Bilčovs, kjer jih je sprejel pred kratkim izvoljeni slovenski deželni poslanec (SPÖ) Janko Ogris.

Pravo mladinsko srečanje se je pričelo zjutraj v Št. Janžu v Rožu, kjer so se v prijateljskem, toda zato nič manj napetem nogometnem turnirju srečale nogometne ekipe iz treh dežel. Barve slovenskih športnikov s Tržaškega so branili naraščajniki Gaje, ki so se odlično obnesli, čeprav jih je trd način igre koroške ekipe presenetil. Osrednjo Slovenijo pa je predstavljala zbirna ekipa, v kateri so prevladovali Mariborčani. Turnir so osvojili domačini, podriški nogometaši pa so zasedli drugo mesto.

Iz Šentjanža se je avto kolona igralcev in navijačev odpravila v Celovec, kjer je po kosilu potekal uradni del srečanja z govori in s skupnim kulturnim programom.

Z odra velike dvorane celavske zbornice je najprej pozdravil vse prisotne predsednik ZSM iz Koroške Valter Gutovnik in predal besedo Andreju Škerlavaju, načelniku mednarodnega odbora pri ZMS. Ta je poudaril predvsem vlogo mladih pri iskanju poti za uveljavitev novega humanizma, ki se izraža tudi in predvsem v odklanjanju politike imperializma in nasproti stoječih si blokov. Posebno je poudaril pomen zbliževanja slovenskih mladih ljudi iz osrednje Slovenije in pripadnikov narodnostnih manjšin, brez predsodkov in diplomacije, v duhu odprtosti ni iskrenosti.

Jožko Morelj s Tržaškega je v nekaj besedah orisal težnje slovenskih mladih ljudi v Italiji, ki se v marsičem usklajujejo s splošnimi težnjami po napredku v vsej državi. V tem napredku in širjenju demokracije v Italiji pa mora imeti svoje mesto priznanje narodnostnih pravic za vse v Italiji živeče Slovence. Poudaril je kvalitetni skok v odnosih med mladino obeh sosednih narodov, ki ga je izrazila tudi prisotnost nekaj italijanskih naprednih mladincev v nastop, ki so ga tržaški mladinci prispevali skupnemu kulturnemu sporedu.

Kulturni spored, ki je sledil nagraditvi zmagovite nogometne ekipe s pokalom, ki ga je izročil predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, je obsegal nastop okteta celovške slovenske gimnazije, ki je zapel «Žabe», «Jaz sem an frišn jag'r» in «Jaz pa vem». Sledila sta baletna skupina iz Ljubljane z izraznim plesom in skupina tržaških mladincev, ki je nastopila že na proslavi SPZ na stadionu 1. maja. Uprizorila je sodobni miting. Mladinci so, čeprav v skoraj popolnoma obnovljeni sestavi, občuteno prikazali svojim vrstnikom vprašanja naših dni, od vojn v Afriki in Aziji do neznansnih pogojev v sodobnih tovarnah in rakave rane Slovencev v Italiji — izseljevanje iz Benečije. Svoj dialog s publiko so mladinci prepletali s Kajuhovimi, Borovimi, Benedetičevimi in drugimi citati, podatki o vsakdanjem življenju, citati iz dnevnega tiska in manjšinske kronike sploh; vezal jih je niz slovenskih in italijanskih oporečniških pesmi, od Theodorakisove «Soteiris Petrulas» do pesmi o generalu, o ponesrečenem zidarju in samomoru tekstilne delavke ter semaforu ob tekočem traku, do razgovora moža z ženo o sindikalnem boju in vzgoji otrok. Miting so mladinci večkrat prekinili s ploskanjem in s tem dokazali, da so v dialogu z odra bili neposredno prizadeti.

Po krajšem nastopu instrumentalnega nastopa ansambla «Amigos» je Emanuel Polanšek prebral pesmi pesnika Valentina Polanška, na kar je harmonikarski orkester iz Št. Vida pod vodstvom Nade Marošek igral skladbe Rossinija, Mozarta, Boccherinija in Bojana Adamiča.

Srečanje je pred plesom zaključil oktet celovške gimnazije, ki je zapel «Luna sije» in «Iz stolpa sem».

Ob zvokih domačih poskočnic se je prisrčno srečanje v Celovcu zaključilo. Avto kolona s Tržaškega pa je morala kreniti na dolgo pot do doma.

St. S.

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Cerknem

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Rekorden promet na slovenski obali

Krvodajalci iz Milana v Sloveniji - Zaključna prireditev ob 200. obletnici Tartinijeve smrti

Čez soboto in nedeljo smo zabeležili na slovenski obali rekorden turistični promet. Vsa kopališča od Debelega rtiča do Savudrije so bila polno zasedena ves dan in marsikje si je bilo treba celo pridobiti skromen prostorček na pesku. V jutranjih urah, ko so se izletniki oskrbovali za na plažo, je bil velik naval na trgovine z jedili, vendar so trgovci s tem računali in so bili v glavnem kos velikemu povpraševanju.

Nekaj težav je bilo v prometu. Kakor vsako leto med sezono, se je tudi tokrat pokazalo, da dosežejo prometne konice svoj višek na ankaranskem križišču, kjer se stikata cesti iz zamejstva in iz Slovenije. Najbolj kritično je v jutranjih urah, še bolj pa zvečer, ko se vračajo nepregledne kolone vozil iz slovenske in iz hrvatske Istre. Samo čez soboto in nedeljo so zabeležili na koprskih obmejnih prehodih okrog pol milijona vstopov in izstopov tujcev, ne da bi tu šteli prehode jugoslovanskih državljanov. V nedeljo zvečer so se kolone vozil po polževo pomikale naprej med Portorožem in križiščem Ankaran vse do 23. ure, promet pa je bil tudi pozneje dokaj gost, vse do jutranjih ur. Vožnja v kolonah je seveda tudi preizkušnja za živce voznikov. Marsikomu so živci popustili in zato je bilo zaradi neprevidnega prehitevanja in prekratkih varnostnih razdalj čez soboto in nedeljo na koprskih cestah kar 30 prometnih nesreč, od teh štiri s hujšimi telesnimi poškodbami.

Sicer pa so trenutno na slovenski obali hotelske zmogljivost okrog 95-odstotno zasedene, dokaj polni so tudi avtocampi, v zadnjih dneh pa so priplule tudi številne tuje jahte in motorni čolni

* * *

Skupina krvodajalcev iz Milana, ki je na obisku v Sloveniji, si je ogledala Lipico in Škocjanske jame ter nekatere turistične objekte na koprski obali. Italijanski gostje so se udeležili tudi tovariškega srečanja s koprskimi krvodajalci in s predstavniki občinskega odbora Rdečega križa v Kopru.

* * *

Na Tartinijevem trgu v Piranu je bila zaključna prireditev v okviru proslav 200-letnice smrti skladatelja in violinista Giuseppa Tartinija. Člani tržaškega gledališča Verdi so pod vodstvom dirigenta Luigija Toffola izvedli več znanih Tartinijevih del ter Verdijev Requiem za soliste, zbor in orkester.

Silen požar v japonski umobolnici

TOKIO, 29. — Strašen požar je danes izbruhnil v neki umobolnici v severnovzhodnem japonskem mestu Sanu. V bolnišnici je bilo približno 60 bolnikov, od katerih je izgubilo življenje 16 oseb.

Požar je izbruhnil iz neznanih vzrokov v večji bolniški sobi. Minilo je precej časa preden je kdo opazil plamene. Ko je eden od bolničarjev končno opazil ogenj in obvestil najprej osebje nato pa še gasilce, je požar zajel že precejšnji del poslopja. Gasilci so sicer takoj dospeli na kraj, ampak plamene so lahko omejili šele po daljšem času. Čeprav je bolnišarjem in gasilcem uspelo rešiti večji del bolnikov, je 16 oseb živih zgorelo, ne da bi jim kdo mogel pomagati. Ker so bile umobolne je jasno, da se same niso mogle izogniti strašni smrti.

MILAN, 29. — V kraju Limbiate pri Milanu je nenaden požar skoraj uničil dve poslopji tovarne «IEMI», ki proizvaja umetne tkanine. Požar je popolnoma uničil nad 100 kvintalov smol, topil in številne stroje v tovarni. Požar so gasilci iz Milana pogasnili šele danes zjutraj, ko je škoda že znašala nad 100 milijonov lir.

NEW YORK — Beli medved Scandy, ki tehta nad 300 kilogramov in so ga pripeljali s Švedskega, da bi delal «družbo» medvedki, ki se imenuje Snežna kepa, je zelo vesel, ko se lahko kopa v bazenu živalskega parka. Na ta način se namreč medvedek izogiba poletni toploti...

REKONSTRUKCIJA MILANSKEGA ATENTATA

Namesto 117 metrov peš 260 metrov v taksiju?

Protest branilcev Valprede in tovarišev

MILAN, 29. — Preiskovalni sodnik dr. Cudillo in državni pravdnik dr. Occorsio, ki se že nekaj dni mudita v Milanu, sta organizirala, ob sodelovanju članov političnega oddelka milanske kvesture, «rekonstrukcijo» atentata v kmečki banki na Trgu Fontana.

Glavno vprašanje, s katerim sta se spoprijela, kljub nasprotnemu mnenju branilcev obtoženih anarhistov Valprede in tovarišev, je pot, ki naj bi jo atentator napravil od taksija, v katerem je bil šofer Rolandi, do banke in nazaj.

Ker je taksist Rolandi hudo bolan in v kliniki, so položaj taksija na Trgu Beccaria določili le približno. Na osnovi pričevanja taksista so nato prevozili pot od omenjenjega trga do Ul. Santa Tecla, pred night bar «Santa Tecla», nedaleč od kmečke banke. Skupaj naj bi, po ugotovitvah sodnika, prevozil taksi 260 metrov, medtem ko bi «Valpreda» kolikor bi se dokazalo, da je on avktor atentata, imel le 117 metrov poti, če bi šel peš do vhoda banke. V tem primeru bi ga, seveda, nihče ne videl in ne mogel pričati, da je prav on «človek z rjavim kovčkom», v katerem je bila bomba; zaradi katere je umrlo najprej 16 ljudi, nato pa še Pino Pinelli, ki je strmoglavil s četrtega nadstropja milanske kvesture, kjer so ga zasliševali.

Na osnovi izjav branilcev je mogoče sestaviti tudi nekoliko popolnejši seznam obtožencev in drugih osumljenih. Zanimivo je, da je med njimi tudi Nino Sottosanti, Valpredov «dvojnik», ki so ga v Milanu poznali kot «Nino il fascista», nato še Angelo Fascetti, Claudio Gallo in Giovanni Serraro, čigar položaj ni še jasen. Nino Sottosanti je samo «osumljen zločina» in torej na svobodi.

36-letni Pietro Valpreda: že pol leta v zaporu

PO NAPADU PETIH HOLANDCEV

SMRT TRŽAČANA V AMSTERDAMU

Zdi se, da policija že ve za imena napadalcev

AMSTERDAM, 29. — V Amsterdamu so včeraj našli mrtvega 32-letnega Tržačana Giorgia Chinesija, ki je delal na Holandskem v neki železarni. Policija sicer molči o tem dogodku, izvedelo pa se je, da je bil Chinesi v četrtek z nekim prijateljem v amsterdamski mestni četrti, kjer se je iz še neznanih razlogov vnel pretep. Tržačana je med pretepom napadlo pet mladih Holandcev in je obležal s poškodovano lobanjo na tleh. Zdi se, da si je lobanjo poškodoval, ker je udaril z glavo ob pločnik. Prijatelj, čigar ime ni znano, ker se skriva, da bi ga ne vmešali v Tržačanovo smrt, ga je odpeljal k zdravniku. Ta ga je le na hitro pregledal, ne da bi izvršil vseh potrebnih pregledov. Ker se je Chinesi še vedno slabo počutil, ga je prijatelj odpeljali v svoje stanovanje v mestno središče. V soboto zjutraj je šel prijatelj znova po zdravnika, medtem pa so sosedje prišli pogledat, kako je z ranjencem in odkrili, da je mrtev.

Zdi se, da policija že pozna imena petih napadalcev, ki so se kasneje udeležili festivala pop glasbe v Amsterdamu, zaradi tega menijo, da jih bo lahko kmalu aretirala. Prijatelj, ki je Chinesiju nudil prvo pomoč, se še vedno skriva, ker se boji, da bi mu lahko očitali, da ni takoj poklical drugega zdravnika, ko je prvi Chinesija le površno pregledal.

Uradni obisk delegacije naše dežele v Zagrebu

(Nadaljevanje s 1. strani)

8. Na področju kulture je že prišlo do konkretnega sodelovanja med Hrvaško in področjem dežele. V tej zvezi je predsednik Haramija med drugim omenil sodelovanje gospodarskih fakultet na Reki in v Trstu ter druge stike z univerzitetnimi centri, sodelovanje instituta «Rudjer Bošković» s sorodno ustanovo v Trstu, gostovanje amaterskih in profesionalnih ansamblov, pri čemer je izrecno omenil gostovanje opere iz Zagreba in narodnega gledališča Ivan Zajc z Reke v Kulturnem domu ter gostovanja Slovenskega gledališča in podobno.

V tej zvezi je predsednik Haramija dejal, da bi pozdravili sodelovanje opere Hrvaškega narodnega kazališta in tržaškega gledališča Verdi, sodelovati pa želе tudi druge ustanove, kot so koncertna direkcija iz Zagreba, Mozaik iz Opatije, glasbene šole in likovne galerije.

Predsednik deželnega odbora Berzanti je v uvodu odgovora dejal, da so sprejeli ljubeznivo vabilo na obisk, ker hočejo še enkrat pričati o svoji iskreni volji za mir, za humano sožitje in za sodelovanje, ki navdihuje prebivalce področja dežele v odnosih do drugih ljudi in še zlasti v odnosih s svojimi sosedi. Nato je govoril o pomenu trajnega prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo tudi za razvoj vseh obmejnih področij in še zlasti za sodelovanje, v okviru pristojnosti, ki jih ima dežela. Področjem sporov in konfliktov, ki obstajajo na svetu, se morajo postaviti področja stabilnosti, optimalnega miru, da prispevamo k sporazumevanju med narodi.

To je še toliko bolj pomembno, ko ustvarjamo taka področja na tiste predele Evrope, kjer je prebivalstvo trpelo zaradi absurdnih nasprotij in strahotnih posledic orjaškega spopada. Tega so se odgovorni za novo deželo zavedli in so takoj po ustanovitvi dežele pričeli navezovati stike s sosedi.

Predsednik Berzanti se je nato zahvalil Haramiji za konkreten pristop k predlaganim vprašanjem in je dejal, da se povsem strinja z navedenim okvirom razprave ter je tudi on obravnaval posamezna konkretna vprašanja.

Tako je glede krepitve obmejne trgovinske izmenave zagotovil še nadaljnjo podporo dežele. Ugotovil je, da je bil videmski sporazum o osebnem obmejnem prometu zelo daljnoviden in da se vedno bolj čutijo njegove pozitivne posledice. Izrazil je veliko zanimanje za možnosti industrijskega sodelovanja in navedel nekatere primere konkretnih pobud.

Glede ribolova je ugotovil, da je treba na vsak način priti do pravnega reguliranja v korist vseh, da se ne bo osiromašilo, to kar imamo. Posebno poglavje predstavljajo komunikacije, pri čemer je navedel obstoječo gradnjo avtoceste Trst - Benetke, predvideni priključek na Gorico in načrte za gradnjo avtoceste Videm - Trbiž. Na vsak način povezujejo deželo ter sosedni jugoslovanski republiki Slovenijo in Hrvaško na tem področju veliki skupni interesi in je treba proučiti oblike, kako jih bomo vskladili. Isto velja tud iza telekomunikacijske povezave.

Moderen razvoj dokazuje, da so potrebna širša urbanistična sodelovanja, saj niso več možni ozko omejeni urbanistični načrti in se mora upoštevati širše področje. V tej zvezi gre za že obstoječe dogovore med Slovenijo, Furlanijo-Julijsko krajino, Koroško in Hrvaško, katerim naj bi po hrvaškem predlogu priključili še Štajersko.

Zelo pomembno je sodelovanje med Reko in Trstom, saj se vedno bolj čuti nujnost koordinacije namesto razdiralne konkurence, ki škodi vsem. To prepričanje prodira in gre sedaj za ustvaritev nekega instrumenta, da se ustvari koordinacija.

Turizem in kulturo je Berzanti povezal tudi z gospodarskega vidika, saj brez kulturne podlage ni mogoče razvijati zdravega turizma. Dalj časa se je tudi zadržal na neposrednih stikih glede kulture in kulturnih ustanov in med drugim zagotovil možnost sodelovanja med zagrebško opero in tržaškim gledališčem Verdi.

Po teh okvirnih razpravah obeh predsednikov je sledila še konkretna razpava, v katero je pogesel najprej podpredsednik Moro o turističnih vprašanjih, odbornik Dulci pa o nekaterih gospodarskih. Za hrvaško vlado pa je podpredsednik Prpić predlagal ustanovitev mešanega odbora v okviru zbornic. Član izvršnega sveta Velčić pa je govoril o kulturnem sodelovanju in zlasti o nujnosti boljšega obveščevanja javnosti ter o sodelovanju sredstev množičnega obveščevanja. Izrazil je tudi zanimanje hrvaških institucij za dokumentacijo arhivov, da se znanstveno utemeljeno in objektivno obdela zgodovina celotnega področja.

Delegacija se je dopoldne udeležila sprejema na županstvu in si ogledala tovarno Rade Končar. Sledilo je svečano kosilo, ki ga je priredil predsednik Haramija, ogled Meštrovićeve galerije in nekaterih kulturnih ustanov.

Jutri bo delegacija odpotovala na Plitvice in od tam na jadransko obalo v Senj. V sredo bodo na Reki zaključni razgovori in tiskovna konferenca.

Delegacijo spremljata generalni konzul SFRJ v Trstu inž. Marian Tepina, konzul Zvitko Vidos in italijanski generalni konzul v Zagrebu Beltrami.